

Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků za rok 2010

/ Olga Pospíšilová /

BARTL, BENJAMIN

Ukládání pergamenových listin v Národním archivu v Praze v minulosti a v současné době. Knižnica 11, 2010, č. 2–3, s. 91–98 (spoluautoři Libuše Holakovská, Roman Straka)

BARTLOVÁ, LENKA

Klihy, želatiny a rostlinné gumy. In: Zprav. STOP 12, č. 2, 2010, s. 16–23.
Přírodní lepidla – klihy, želatina a rostlinné gumy. In: Lepidla v památkové péči. Sborník přednášek z odborného semináře Společnosti pro technologie ochrany památek dne 13. května 2010, ed. Olga Kotlíková, Praha 2010, s. 18–25.

BARTŮŠEK, VÁCLAV

- [Čadková, Iva – Zahradníková, Magda (ed.): Berní rula. Sv. 14, Kraj Hradecký. Díl III. Praha 2009]. Orlické hory a Podorlicko 16, 2009, s. 301–302.
- [Buben, Milan: Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích. III. díl, 3. svazek: Řeholní klerikové. Praha 2008]. Středočeský sborník historický 35, 2009, s. 274–275.
- [Skřivánek, Milan: K osvěcensému pojetí a výuce ve světle rukopisů piaristické koleje v Litomyšli. Pardubice 2008]. Archivní časopis 60, 2010, s. 192–194.
- [Juríková, Erika a kol.: Latina v církevním a světském školství. Praha 2009]. Paginae historiae 18, 2010, s. 404–405.
- [Lukášek, Josef: Pohádky Orlických hor 2. Ústí nad Orlicí 2009]. Orlické hory a Podorlicko 16, 2009, s. 303.
- [Mach, Jiří: Příběhy ze starých listin. Ústí nad Orlicí 2009]. Orlické hory a Podorlicko 16, 2009, s. 303–304.
- [Šindar, Jiří: Putování po poutních místech Čech, Moravy a Slezska. Kostelní Vydří 2009]. Jiskra 51, č. 26 (10. 6. 2010), s. 3.
- [Sázavsko. 11/2004, 12/2005 a 13/2007]. Středočeský sborník historický 35, 2009, s. 294–296.

- [Tarzia. Antonio (ed.): Svatí na každý den, historie, spiritualita, umění, le-den, únor březen. Kostelní Vydří 2009]. Jiskra 52, č. 9 (3. 3. 2010), S. II.
- [Frýzek, Jiří: Ze světa pověstí, pohádek a příběhů. Ústí nad Orlicí 2007]. Orlické hory a Podorlicko 16, 2009, s. 302–303.
- Botanické zahrady jsou po celé republice, i v Benešově. Jiskra 51, č. 27 (7. 7. 2010), s. 3.
- Cesta piaristického provinciála P. Jeremiáše Soudného do Říma v roce 1766. Malovaný Kraj. 46, č. 4, 2010, s. 9.
- Dějiny přírodních věd na stránkách vlastivědného sborníku Orlické hory a Podorlicko. Dějiny vědy a techniky 48, č. 1, 2010, s. 70–71.
- Klasa arytmetyczna w szkołach pijarskich w krajach czeskich z uwzględnieniem sytuacji w Europie Środkowej w XVIII wieku. In: Szkolnictwo pijarskie w czasach minionych : a współczesne problemy edukacji historycznej. Tom II., red. Krystyna Wróbel-Lipowa, Mariusz Ausz. - Kraków-Lublin : eSPe, 2010, s. 265–290.
- Kolovratský dar pražské piaristické knihovně z roku 1753. Orlické hory a Podorlicko 16, 2009, s. 129–142.
- Kulturális kapcsolatok a cseh és a magyar korona országaiban élő piaristák között. In: A piarista rend Magyarországon, ed. András Forgó. Budapest 2010, s. 45–62.
- Mezinárodní vědecká konference Církve 19. a 20. století ve slovenské a české historiografii. Archivní časopis 59, 2009, s. 361–363.
- Nad kronikou Česko-moravsko-slezské piaristické provincie. Malovaný Kraj 46, č. 1, 2010, s. 10–11.
- Osobnosti Podblanicka v Biografickém slovníku českých zemí - D – Die. Jiskra 51, č. 22 (2. 6. 2010), S. II.
- Piarista, který nebyl jenom topografem. In: Ročenka Gymnázia Benešov za školní rok 2008/2009. [Benešov] [2010], s. 29–30.
- Prameny a literatura pro poznávání života členů řádu piaristů a předpoklady pro vznik náhodných mystifikací v jejich biografii pro období 17. a 18. století ve Střední Evropě. In: Metodické problémy moderní biografistiky, red. Marie Makariusová a Pavla Vošahlíková. Praha 2010, s. 128–138.
- Seznam ctihodných piaristů z roku 1710. *Paginae historiae* 18, 2010, s. 147–164.
- Slánská životní epizoda Václava Fortunáta Durycha v polovině 18. století a její tradice. Z Českého ráje a Podkrkonoší 22, 2009, s. 209–220.
- Svatí církevních řádů z Říma nové doby. *Paginae historiae* 18, 2010, s. 381–383.

Učebnice a školní jazykové knihy z doby baroka a klasicismu v knihovně bývalé koleje pražských piaristů. In: Problematika historických a vzácných knižních fondů Čech 2009. Sborník z 18. odborné konference Olomouc, 14.–15. října 2009, red. Rostislav Krušínský. Olomouc – Brno 2010, s. 81–88.

Vzdělávání na školách piaristů ve Strážnici a jeho proměny.
In: Okolo Strážnice 2010, s. 40–57.

Zakladatelé jezuitů na obrázcích. Jiskra 50, č. 51–52 (22. 12. 2009), s. 3.

BROM, BOHUMÍR

Problematika bezpečnosti v současném českém archivnictví. In: Archívy v krízových situáciách = Archives in Crisis Situations : zborník príspevkov z XIII. archívnych dní v Slovenskej republike, red. Júlia Ragačová, Monika Péková (CD-ROM). [Bratislava] 2009, s. 73–82.

ČADKOVÁ IVA

Berní rula, sv. 14. Kraj Hradecký III, ed. Iva Čadková a Magda Zahradníková. Praha 2009, 335 s.

ČTVRTNÍK, MIKULÁŠ

Duchové dějiny a nové archivní teorie hodnocení : příklad možného dialogu historické vědy a archivnictví. Práce z dějin Akademie věd 1, č. 2, 2009, s. 137–154.

Fortbildungsveranstaltung „Überlieferungsbildung und Bewertung im 21. Jahrhundert - Trends und neue Wege“ Archivschule Marburg, 2009. Archivní časopis 59, 2009, s. 363–366.

Stage technique internationale d'archives 2010 - Paříž, Francie. Archivní časopis 60, 2010, s. 171–177.

Teorie „macroappraisal“ v pojetí Terryho Cooka a otázka archivního hodnocení. Archivní časopis 59, 2009, s. 314–336.

8. evropská konference o digitálním archivnictví - Ženeva 2010. Archivní časopis 60, 2010, s. 283–286.

Geschichte der Geschichtswissenschaft. Der tschechische Historiker Zdeněk Kalista und die Tradition der deutschen Geistesgeschichte. Hamburg 2010, 138 s.

ČUMLIVSKI, DENKO

Archiv České koruny. Archivum Coronae Regni Bohemiae. Editio diplomatum photograpica, pars V/1, 2. Edice faksimilí. Díl V/1, 2,

1378–1419, ed. Věra Beránková a Denko Čumlivski. Praha 2007, 179 s., 251 světlotisk. tabulí.

DRAŠAROVÁ, EVA

Digitalizace všech dokumentů by nám trvala asi tři sta let.

[rozhovor zaps.] Teresa Babková. In: Veřejná správa 5, 2010, s. 12–13.

Národní archiv v roce 2009, *Paginae historiae* 18, 2010, s. 321–351.

Zpráva o činnosti Národního archivu za rok 2009. Praha 2010, 131 s.; dostupné z http://www.nacr.cz/Z-Files/vyr_zprava2009.pdf

DUFEK, PAVEL

[Průcha, Václav a kol.: Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918–1992. I.-II. díl. Praha 2004–2009]. *Paginae historiae* 18, 2010, s. 407–411.

ĐUROVIČ, MICHAL

Krizové plánování ve státních archivech České republiky - zkušenosti z povodní v letech 1997 a 2002. In: Archívy v krízových situáciách = Archives in Crisis Situations : zborník príspevkov z XIII. archívnych dní v Slovenskej republike, red. Júlia Ragačová, Monika Péková (CD-ROM). [Bratislava] 2009, s. 29–30, plný text na CD-ROM. V archivech tiká časovaná bomba. In: Veřejná správa 5, 2010, č. 5, s. 14 (spoluautorka Hana Paulusová).

FRŇKA, FRANTIŠEK

Kancelář tajemníka ÚV KSČ Oldřicha Švestky. *Paginae historiae* 18, 2010, s. 374–380.

GOTTFRIED, LIBOR

Nález pamětního zápisu v makovici věžičky kostela sv. Kateřiny na Tetíně z roku 1684.

Minulostí Berounska 12, 2009, s. 98–104.

Wege mittelalterlicher Handschriften durch Europa : Krönungsevangeliiare Reims – Prag – Buda – Aachen. Faksimile-Ausstellung 19. September – 28. November 2010. Aachen 2010, nestr.

GREGOROVÍČOVÁ, EVA

Le tracce dell'Arciduca Lodovico Salvatore in Boemia : le fonti archivistiche, iconografiche, bibliotecarie e collezionistiche nelle istituzioni praguesi. In: *Borgolauro* 30, č. 56, 2009, s. 33–46.

L'Ordine del merito civile sotto il titolo di San Giuseppe alla luce dei documenti scoperti nell'Archivio familiare degli Arburgo Lorena a Praga. In: Quaderni Stefaniani 29, 2010, s. 259–264.

Toskánský záslužný Řád svatého Josefa : historie-statuta-prameny-seznamy. *Paginae historiae* 18, 2010, s. 165–216.

HASIL, JAN

Problém chronologické synchronizace raně středověkých kostrových pohřebišť v Čechách a severovýchodním Bavorsku, *Archaeologia historica* 35, č. 1–2, 2010, s. 159–167.

Vražkov. Dějiny obce. Hostivice 2010, 162 s. (spoluautoři Emil Voráček, Jan Hasil, Martin Trefný, Zdeněk Vašek, Jiří A. Čepelák, David Hubený).

HOLAKOVSKÁ, LIBUŠE

Systemy ochrony księgozbiorów historycznych w Republice Czeskiej ze szczególnym uwzględnieniem małych bibliotek. In: Między teorią a praktyką : ochrona zbiorów w małych bibliotekach i archiwach: materiały z konferencji naukowej, Cieszyn 3-5 marca 2010. - Cieszyn 2010, s. 9–51.

HUBENÝ, DAVID

„Co mi může udělat tělo?“ : případ nezbedného pátera Františka Lízny. In: Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných : politická perzekuce, opozice a nezávislé aktivity v Československu v letech 1978–1989. Sborník grantového projektu č. 2, 2008, ed. Jaroslav Pažout. Praha 2008, s. 6–63.

[Hrbek, Jaroslav, Smetana, Vít a kol.: Drazé zaplacená svoboda : osvobození Československa 1944–1945, Sv. I a II. Praha 2009]. Střed, č. 2, 2009, s. 166–167 (spoluautor Lukáš Šlehofer)

[Gsell, Hilde – Jakli, Timon: Jehovas Zeugen im KZ Mauthausen : Widerstand aus religiöser Überzeugung. Empersdorf 2009]. Střed, č. 2, 2009, s. 170–171.

[Krško, Jan: Meziválečný tramping na Rakovnicku. Rakovník 2008]. *Paginae historiae* 18, 2010, s. 411–413.

[Branley, Gerald (ed.): Policing Interwar Europe: Continuity, Change and Crisis, 1918–40. Basigstoke 2007]. Střed 2, č. 1, 2010, s. 161–163.

[Němeček, Jan: Soumrak a úsvit československé diplomacie : 15. březen 1939 a československé zastupitelské úřady. Praha 2008]. *Histický obzor* 20, č. 11/12, 2009, s. 285–286.

[Zelený anton : (plíživé kontravzpomínky)]. *Paginae historiae* 18, 2010, s. 402–403.

Cyklistický prapor 1 v letech 1933–1939. In: *Armáda, Slaný a Slánsko ve 20. století : sborník z historické konference, Slaný 7. 11. 2009.* Slaný 2010, s. 120–145.

Patentní úřad v Praze v letech 1945–1952. *The Patent Office Prague in the Years 1945–1952.* In: *Věda a technika v Československu v letech 1945–1960*, ed. Igor Janovský, Jana Kleinová, Hynek Stříteský. Praha 2010, s. 299–310.

JUNĚCOVÁ, JIŘINA

Rekviem zemědělsko-lesnické archivářce a agrární historičce. In *memoriam PhDr. Jany Pšeničkové*, ed. Jiřina Juněcová, Olga Roháčová a Jiří Šouša. Praha 2010, 366 s.

Česká agrární historička a archivářka Jana Pšeničková. In: *Rekviem zemědělsko-lesnické archivářce a agrární historičce : in memoriam PhDr. Jany Pšeničkové*, ed. Jiřina Juněcová, Olga Roháčová a Jiří Šouša. Praha 2010, s. 13–20.

Ředitelství císařských soukromých a rodinných statků Praha. *Paginae historiae* 18, 2010, s. 367–374.

Vzpomínka na dr. Janu Pšeničkovou v Národním archivu v Praze.

In: *Rekviem zemědělsko-lesnické archivářce a agrární historičce : in memoriam PhDr. Jany Pšeničkové* / ed. Jiřina Juněcová, Olga Roháčová a Jiří Šouša. Praha 2010, s. 23.

KAHUDA, JAN

[Janouch, František, Groman, Daniel, Štěpánek, Martin: Na smutek není čas : korespondence mezi Františkem a Rivou Krieglovými a Františkem Krieglem a Adou Kolmanovou (1974–1979). Praha 2009]. *Soudobé dějiny* 17, č. 3, 2010, s. 535–537.

[Ročenka Státního oblastního archivu v Plzni, 2006–2007]. *Archivní časopis* 60, č. 3, 2010, s. 308–310.

Agni. *ČAS* v roce 2009, s. 141.

Cesta z Náchoda do Vídně a zpět aneb Osudy jedné listiny. *Vídeňské svobodné listy* 65, č. 23/24, 2010, s. 1, 5.

Čestní členové České archivní společnosti v roce 20. výročí jejího obnovení. *ČAS* v roce 2009, s. 176–179.

Edice Zápisů „první české historičky“. *Genealogické a heraldické listy* 30, č. 1, 2010, s. 88–89.

- In memoriam PhDr. Aleny Sakařové, CSc. Numismatické listy 65, č. 2, 2010, s. 86–89.
- K životnímu jubileu nejstarší české archivářky. ČAS v roce 2009, s. 140.
- K životnímu jubileu PhDr. Evy Gregorovičové. Archivní časopis 60, 2010, s. 86–89 (spoluautor Jiří Křesťan)
- K životnímu jubileu PhDr. ing. Jaroslavy Honcové, CSc. Genealogické a heraldické listy 30, 2010, s. 74–76.
- Metternichovské parvum Wolframa Siemanna. Genealogické a heraldické listy 30, 2010, s. 94–95.
- PhDr. Josef Kollmann a dějiny českého archivnictví. In: Archiváři. Sborník studií PhDr. Josefa Kollmanna vydaný při příležitosti jeho nedožitých 90. narozenin, ed. Jan Kahuda. Praha 2010, s. 346–351.
- Písemnosti ústředních orgánů Československého svazu mládeže. In: Zpravodaj grantového projektu Komunistická strana Československa a bolševismus 2, 2009, s. 45–50.
- Projekt Průvodce po Rakouském státním archivu ve Vídni pro českého návštěvníka. Zpravodaj pobočky ČIS při NA 51, 2009, s. 92–97.
- Sborník o pragmatických písemnostech. Genealogické a heraldické listy 29, č. 4, 2009, s. 84–85.
- Sborník prací PhDr. Jany Pšeničkové. Genealogické a heraldické listy 30, č. 2, 2010, s. 77–79.
- Sborník studií PhDr. Josefa Kollmanna. Genealogické a heraldické listy 30, č. 3, 2010, s. 93–94.
- Soupis krajských hejtmanů v předbělohorských Čechách. Genealogické a heraldické listy 30, č. 2, 2010, s. 80–81.
- Tabáková továrna v Lanškrouně. Genealogické a heraldické listy 30, č. 1, 2010, s. 92–93.
- Z dějin rodinného archivu Metternichů. In: Metternich & jeho doba : sborník příspěvků z konference uskutečněné v Plzni ve dnech 23. a 24. dubna 2009, ed. Ivo Budil, Miroslav Šedivý. Plzeň 2009, s. 125–129.
- Za MUDr. Janem Petříkem. ČAS v roce 2009, s. 151–153.
- Zemřel JUDr. Václav Lukáš. Z Českého ráje a Podkrkonoší 22, 2009, s. 306–308.
- Zemský archivář František Dvorský. Genealogické a heraldické listy 30, č. 3, 2010, s. 97–98.
13. konference archivářů ČR „České archivy a zahraniční inspirace“. ČAS v roce 2009, s. 33–35.
- 20 let České archivní společnosti. ČAS v roce 2009, s. 156–175 (spoluautoři Daniel Doležal, Michal Sejk).

850 let rodu Valdštejnů. Genealogické a heraldické listy 30, č. 1, 2010, s. 86–88.

KALINA, TOMÁŠ

Rozhovor s PhDr. Tomášem Kalinou. / [rozhovor zaps.] Hana Hrachová. ČAS v roce 2009, s. 206–212.

KLOČKOVÁ, LENKA

[Šustek, Vojtěch: Zlato se čistí v ohni. Praha 2008]. Soudobé dějiny 16, č. 2–3, 2009, s. 516–517.

KOBLASA, PAVEL

Anotace k maďarské archivní literatuře. Paginae historiae 18, 2010, s. 413–415.

Informace o bosenském archivnictví. Archivní časopis 59, 2009, s. 354–357.

Informace o fondu Ministerstva vnitra-Šlechtický archiv uloženém v Národním archivu. Paginae historiae 18, 2010, s. 361–366.

Jinonický statek v roce 1620. Obnovená Tradice 20, č. 40, 2009, s. 29–31.

Lovosické dominium na přelomu 18. a 19. století. Obnovená Tradice, č. 41, 2010, s. 15–21.

Tachovské panství po smrti maršála Windisch-Grätze. Rodopisná revue 2009, č. 2, s. 17–19.

Z novější maďarské literatury. Archivní časopis 60, 2010, s. 198–200.

Zpráva o setkání maďarských archivářů v Soproni. ČAS v roce 2009, s. 40–43.

KOKEŠOVÁ, HELENA

Literární tvorba - činnost vhodná pro ženy: Tereza Svatová a Kateřina Thomová. In: Cesty k samostatnosti : portréty žen v éře modernizace, red. Pavla Vošahlíková, Jiří Martínek a kol., Praha 2010, s. 27–61.

KOKOŠKOVÁ, ZDEŇKA

Národní archiv a jeho účast v projektu. In: Němečtí odpůrci nacismu v Československu. Zpráva o výsledcích projektu Dokumentace osudů aktivních odpůrců nacismu, kteří byli po skončení druhé světové války postiženi v souvislosti s opatřeními uplatňovanými v Československu proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu, red. Jiří Kocian a Barbora Čermáková, Praha 2009, s. 51–54.

Nucená práce českého obyvatelstva Protektorátu Čechy a Morava v období nacistické okupace : projekt německé nadace Erinnerung,

Verantwortung und Zukunft. Zpravodaj pobočky ČIS při NA 51, 2009, s. 83–91 (spoluautorka Monika Sedláková).

KRLÍN, JAN

Obecní záležitosti (tržní řád, obecní volby, rozdělení obcí atd.) týkající se obcí v bývalých okresech Prachatice, Klatovy, Písek a Strakonice (v hranicích historického Prácheňska) ve fondech Národního archivu v Praze. Zlatá Stezka 15, 2008, s. 293–296.

Obecní záležitosti (tržní řád, obecní volby, rozdělení obcí atd.) týkající se obcí v bývalých okresech Prachatice, Klatovy, Písek a Strakonice (v hranicích historického Prácheňska) ve fondech Národního archivu v Praze. Zlatá Stezka 16, 2009, s. 323–364.

KŘEČKOVÁ, JITKA

Spolek ICARus jako mezinárodní centrum pro archivní výzkum a projekt Monasterium. Zpravodaj pobočky ČIS při NA 51, 2009, s. 58–62.

Vznik mezinárodního spolku ICARus a pokračování digitalizace listin v rámci projektu Monasterium. Archivní časopis 60, č. 3, 2010, s. 249–251.

KŘEŠŤAN, JIŘÍ

[Pernes, Jiří, Pospíšil, Jaroslav, Lukáš, Antonín: Alexej Čepička : šedá eminance rudého režimu. Praha 2008]. Soudobé dějiny 16, č. 2–3, 2009, s. 513–514.

[Pehr, Michal a kol.: Cestami křesťanské politiky. Biografický slovník k dějinám křesťanských stran v českých zemích. Praha 2007]. Odkaz, č. 24–25, 2010, s. 79–80.

[Doubek, Vratislav (ed.): Cesty na východ. Češi v korespondenci M. F. Rajevského. Praha 2006]. Masarykův sborník 14, 2006–2008, s. 519–521.

[Svoboda, Ludvík: Deník z doby válečné: červen 1939 – leden 1943. Praha 2008]. Soudobé dějiny 16, č. 2–3, 2009, s. 514–516.

[Tichý, Josef: Deset pražských bytů rodiny Masarykovy. Praha 2006]. Masarykův sborník 14, 2006–2008, s. 518–519.

[Kohák, Erazim: Domov a dálava. Praha 2009]. Soudobé dějiny 16, č. 4, 2009, s. 755–756.

[Budín, Stanislav: Jak to vlastně bylo. Praha 2007]. Časopis Matice moravské 128, č. 2, 2009, s. 498–500.

[Bílek Jan a kol. (ed.): Korespondence T. G. Masaryk - Karel Kramář. Praha 2005]. Masarykův sborník 14, 2006–2008, s. 514–515.

- [Štrougal, Lubomír: Paměti a úvahy. Praha 2009]. Soudobé dějiny 17, č. 1–2, 2010, s. 278–280.
- [Boštlík, Martin, Müller, Michal Theodor, Rychtařík, Jan: Pravdivý příběh Homo ludens. Z dějin českého hudebního undergroundu. Litomyšl 2010]. In: A2. Roč. 6, č. 24, 2010, s. 29.
- [Kučera, Martin: Pražský Maigret. Praha 2009]. Soudobé dějiny 16, č. 4, 2009, s. 756–758.
- [Kučera, Martin: Rakouský občan Josef Pekař. Kapitola z kulturně politických dějin. Praha 2005]. Odkaz, č. 24–25, 2010, s. 77–78.
- [Hrubý, Petr, Kosatík, Pavel, Pousta, Zdeněk: Rozchod 1948. Rozhovory s českými poúnorovými exulanty. Praha 2006]. Odkaz, č. 24–25, 2010, s. 79.
- [Boštlík, Martin: Sametová revoluce v Litomyšli. Příspěvek k politickým dějinám okresu Svitavy 1989–1991. Litomyšl 2009]. Časopis Matice moravské 129, č. 1, 2010, s. 215–216.
- [Franc, Martin: Úderná skupina? Výprava českých lékařů a přírodovědců do SSSR v roce 1950 ve světle dopisů Ivana Mála. Praha 2009]. Soudobé dějiny 17, č. 3, 2010, s. 531–533.
- [Kuna, Milan: Václav Talich (1883–1961). Šťastný i hořký úděl dirigenta. Praha 2009]. Soudobé dějiny 17, č. 1–2, 2010, s. 272–273.
- [Bouček, Jaroslav: Jan Slávik. Válečný deník historika. Praha 2008]. Archivní časopis 60, č. 3, 2010, s. 315–316.
- [Šulc, Zdislav: Z jeviště i zákulisí české politiky a ekonomiky. Vzpomínky novináře a ekonoma 1945–1995. Praha 2009]. A2. Roč. 6, č. 10, 2010, s. 29.
- [Němeček, Jan, Šťovíček, Ivan, Nováčková, Helena, Kuklík, Jan (ed.): Zápisy ze schůzí československé vlády v Londýně, díl 1. 1940–1941. Praha 2008]. Archivní časopis 60, 2010, s. 313–315.
- [Běhounek, Václav: Zelený anton. Plíživé kontravzpomínky. Praha 2009]. A2. Roč. 6, č. 6, 2010, s. 29.
- [Kašparová, Alena, Kamp, Michal: Židé na Havlíčkobrodsku, díl 1. : Golčův Jeníkov, Havlíčkův Brod, Světlá nad Sázavou. Havlíčkův Brod 2008]. Časopis Matice moravské 128, č. 2, 2009, s. 557–558.
- Archivy národnostních menšin. Archivní časopis 60, 2010, s. 28–40 (spoluautoři Lenka Kločková, Jan Kahuda a kol.)
- Kabinet Zdeňka Nejedlého (1953–1990). In: Ústav pro českou literaturu AV ČR, v.v.i., ed. Kateřina Bláhová, Ondřej Sládek. Praha 2010, s. 193–215.
- Národní archiv a archivní dědictví zahraničních Čechů. In: Krajané a Česká republika: hledání možností k nové otevřené spolupráci, ed. Stanislav Brouček, Tomáš Grulich. Praha 2009, s. 38–42.

O Pavlu Křivském. ČAS v roce 2009, s. 128–129.

Osudy dvou přátel na život - a na smrt. Kaplanův dvojportrét Gottwalda a Slánského. Soudobé dějiny 17, č. 3, 2010, s. 482–490.

Přínosná publikace ke Karlu Kramářovi. *Paginae historiae* 18, 2010, s. 405–407.

Slavní dlužníci. Dostupné z: <http://fasst.cz/aktuality.php>

Srdce Václava Talicha se ztratilo. K problému národní očisty (2. část). Soudobé dějiny 16, č. 2–3, 2009, s. 243–275.

Zdeněk Nejedlý a česká cesta ke komunismu. *Paginae historiae* 18, 2010, s. 302–310.

Zdeněk Nejedlý v životě a díle Františka Červinky. In: Semináře a studie k dějinám vědy, red. Antonín Kostlán. Praha 2009, s. 231–240.

KUNT, MIROSLAV

Autoritní záznamy a jejich využití v archivnictví. Archivní časopis 60, č. 2, 2010, s. 134–155.

MAREŠ, PETR

Přisedící většího zemského soudu Českého království (1542–1620) na habsburských dvorech a na dvoře Fridricha Falckého. *Paginae historiae* 18, 2010, s. 7–65.

Obsazování úřadu krajského hejtmana v předbělohorském období a soupis krajských hejtmanů na základě dochovaných seznamů z let 1563/1564–1616/1617. Praha 2009, 281 s.

MARUNA, ZDENĚK

Na úzkém rozchodu v Trenčianských Teplicích. Litoměřice 2010, 263 s. (spoluautor Petr Joachymstál)

MARUŠICOVÁ, BOŽENA

Stanovenie celkovej farebnej diferencie a krvácavosti farieb rôznych druhov lepeniek. In: Odborná ochrana zbierkových predmetov: zborník príspevkov z konferencie Bratislava, 20. - 21. október 2010, zost. Barbora Vašková. [Bratislava] 2010, s. 32–36 (spoluautoři Hana Paulusová, Michal Ďurovič)

MATUŠÍKOVÁ, LENKA

Böhmens Nachbarländer Nieder- und Oberlausitz in den Archivbeständen des Nationalarchivs in Prag. In: Lausitzer Archivlandschaften:

Beiträge der wissenschaftlichen Tagung zum 75-jährigen Jubiläum des Staatsfilialarchivs Bautzen, red. Jörg Ludwig, Peter Wiegand. Leipzig 2009, s. 108–116.

K životnímu jubileu PhDr. Václava Babičky. Archivní časopis 59, 2009, s. 383–385.

MUNKOVÁ, MICHAELA

Plakáty v českých archivech a muzeích. ČAS v roce 2009, s. 87–88.

Rozhovor s PhDr. Danielem Doležalem, Ph.D. ČAS v roce 2009, s. 187–191.

NOVÁČKOVÁ, HELENA

...A zůstali věrni Československé republice : předpisy týkající se německých antifašistů z Československa, ed. pozn. Helena Nováčková; hist. úvod David Kovařík; koordinátor projektu Zdeňka Kokošková. Praha 2010, 187 s.;

dostupné z http://digi.nacr.cz/antifa/soupis_predpisu/

Právní předpisy a německé obyvatelstvo Československa po roce 1945: (výběr z archivních dokumentů k osudům německých antifašistů), edič. pozn. Helena Nováčková a Zdeňka Kokošková. Praha 2009, 175 s.

Od uznání československé prozatímní vlády do vyhlášení válečného stavu Německu 1940–1941. Sv. II, (1. květen 1941 – 31. prosinec 1941), ed. Jan Němeček, Jan Kuklík, Helena Nováčková a Ivan Šťovíček. Praha 2009, 544 s. (Dokumenty československé zahraniční politiky, sv. B/2/2)

NOVÁKOVÁ, JANA

Seznam docházejících seriálů do knihovny Národního archivu k 1. lednu 2010. Praha 2010, 39 s.

OULÍK, JAN

Znak a vlajka obce Lobendava. Děčínské vlastivědné zprávy 20, č. 1, 2010, s. 49–50.

Pouzar, Vladimír: Almanach českých šlechtických rodů 2011, kresby čtyř znaků baron. rodů Jan Oulík. [Brandýs nad Labem-Stará Boleslav] – Martin 2010, 484 s.

PATEROVÁ, PETRA

[Pávová, Jana: Demagog ve službách strany: portrét komunistického politika a ideologa Václava Kopeckého. Praha 2008]. Soudobé dějiny 16, č. 2–3, 2009, s. 512–513.

- [Bursík, Tomáš: Přišli jsme na svět proto, aby nás pronásledovali: trestanecké pracovní tábory při uranových dolech v letech 1949–1961. Praha 2009]. Soudobé dějiny 16, č. 4, 2009, s. 754–755.
- [Běhounek, Václav: Zelený anton. Plíživé kontravzpomínky. Praha 2009]. Soudobé dějiny 17, č. 1–2, 2010, s. 269–270.
- Osobní fond Václav Kopecký v Národním archivu. Acta historica Universitatis Siles. Opaviensis 3, 2010, s. 271–272.
- Problémy spojené se zpřístupňováním soudních knih na příkladě královských měst Louny a Slaný v období raného novověku (diskusní příspěvek). Ústecký sborník historický, suppl. 1, 2010, s. 261–274 (spoluautorka Romana Kmochová).

PAULUSOVÁ, HANA

- Deriváty celulózy. In: Zprav. STOP 12, č. 2, 2010, s. 30–38.
- Škrobová a dextrinová lepidla. In: Zprav. STOP 12, č. 2, 2010, s. 24–29.
- Škroby a deriváty celulózy v resturování papíru. In: Lepidla v památkové péči: sborník přednášek z odborného semináře Společnosti pro technologie ochrany památek dne 13. května 2010, Národní muzeum, red. Olga Kotlíková. [Praha] 2010, s. 26–40.
- Application of X-ray fluorescence in investigations of Bohemian historical manuscripts. In: App. Rad. Isot, vol. 68, 4–5, 2010, s. 875–878 (spoluautoři Tomáš Čechák, Tomáš Trojek, Jaroslav Musílek).

PAZDEROVÁ, ALENA

- Perspektivy výzkumu bohemik. Zpravodaj pobočky ČIS při NA 51, 2009, s. 16–19.

PAŽOUT, JAROSLAV

- Cyklus setkání s pamětníky „Žité dějiny“ v Liberci. Fontes Nissae 10, 2009, s. 211–214.
- Českoslovenští a západoevropští studenti v 60. letech 20. století. Czechoslovak and Western European Students in the 1960s. Česko-slovenská historická ročenka 2008, s. 307–319.
- Liberecké publikace ke čtyřicátému výročí okupace Československa. Fontes Nissae 9, 2008, s. 230–233.
- Pracovní archiv Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných a jeho zabavení v roce 1986. In: Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných: politická perzekuce, opozice a nezávislé aktivity v Československu v letech 1978–1989:

sborník grantového projektu č. 2, 2008, red. Jaroslav Pažout.
Praha 2008, s. 90–109.

Studentské hnutí v západní Evropě v roce 1968 a jeho reflexe
v Československu. In: Mladí, levice a rok 1968, red. Martin Franc,
Stanislav Holubec. Praha 2009, s. 31–37.

Výzkum prováděný v Národním archivu a v regionálních archivech
České republiky. In: Němečtí odpůrci nacismu v Československu:
zpráva o výsledcích projektu Dokumentace osudů aktivních odpůrců
nacismu, kteří byli po skončení druhé světové války postiženi
v souvislosti s opatřeními uplatňovanými v Československu proti
tzv. nepřátelskému obyvatelstvu, red. Jiří Kocian a Barbora Čermáková.
Praha 2009, s. 55–61.

POSPÍŠILOVÁ, OLGA

Publikační činnost Národního archivu a jeho pracovníků za rok 2009.
Paginae historiae 18, 2010, s. 351–361.

SEDLÁČKOVÁ, HELENA

[Prix, Dalibor (ed.): Zemské desky krnovské. Sv. I. 1403–1522. Edice.
Opava 2008]. Archivní časopis 60, 2010, s. 98–100.

Pohřební štíty z kostela Povýšení sv. Kříže v Doubravníku. *Paginae
historiae* 18, 2010, s. 265–297.

SEDLÁKOVÁ, MONIKA

[Uhlíř, Jan B.: Protektorát Čechy a Morava v obrazech. Praha 2008].
Historie a vojenství 58, č. 2, 2009, s. 149–150.

SPÁČILOVÁ, DAGMAR

Program „Veřejné informační služby knihoven (VISK)“ v knihovně
Národního archivu v roce 2009 – počtvrté. *Paginae historiae* 18, 2010,
s. 310–320.

Rekonstrukce a profil fondu knihovny profesora Kybala. In: Problematika
historických a vzácných knižních fondů Čech 2009 : sborník
z 18. odborné konference Olomouc, 14.-15. října 2009, red. Rostislav
Krušínský. Olomouc – Brno 2010, s. 5–11.

ŠLEHOFER, LUKÁŠ

Cesty české ústavnosti. The Paths of Czech Constitutionality. On the 90th
Anniversary of the Passage of the First Czechoslovak Constitution.

K 90. výročí přijetí první československé ústavy. Praha 2010, 120 s.
(spoluautoři Petr Mlsna, Dan Urban)

VINDUŠKOVÁ, ANNA

Bibliografie českého archivnictví za rok 2004. Výběrová bibliografie
z archivnictví, pomocných věd historických a příbuzných oborů, sest.
Anna Vindušková, Marie Šatochinová ; excerpt Anna Vindušková,
Olga Pospíšilová ad. Praha 2010,
dostupné z <http://www.nacr.cz/Z-Files/g-bibl2004.htm>

VOJÁČEK, MILAN

Policejní pobytové přihlášky jako důležitý pramen pro poznání
demografických a sociálních proměn Prahy v letech 1850–1918.
Paginae historiae 18, 2010, s. 299–302.

Svůdná siréna a mladý orel : setkání Marie Červinkové-Riegrové s Karlem
a Bedřichem Schwarzenbergem v babím létě roku 1886. *Obnovená
Tradice* 41, 2010, s. 29–35.

Červinková-Riegrová, Marie: *Zápisky*, ed. Milan Vojáček a kol.
Praha 2009, 711 s.

WAAGE, VLADIMÍR

[Historická fotografie 2007, 2008–2009]. *Paginae historiae* 18, 2010, s. 395–402.

Trendy a tradice 2009 : zpráva o mezioborové odborné konferenci. *Paginae
historiae* 18, 2010, s. 383–388.

Svědectví map – lesní mapy. *Das Zeugnis der Karten – Waldkarten.*

The Testimony of Maps – Forest Maps. Praha 2010, 11 s. textu, 45 map.
listů (spoluautoři Petr Fencel, Ivan Roček)

Pokus o rekonstrukci archivu Petičního výboru Věrní zůstaneme na základě akvizic osobních fondů / Zora Machková /

Národnímu archivu se před časem v rámci jeho akviziční činnosti podařilo získat osobní fondy osobností spjatých s Petičním výborem Věrní zůstaneme, odbojové organizace působící na území Protektorátu Čechy a Morava v letech 1939–1942, jejíž jádro tvořila skupina převážně levicových intelektuálů. Založení Petičního výboru Věrní zůstaneme (dále jen PVVZ) předcházelo zveřejnění manifestu Věrní zůstaneme v roce 1938. Manifest mobilizoval veřejné mínění k rozhodné obraně republiky před fašismem a ostře směřoval proti kapitulantským náladám.¹

Protože kolem osudu archivu PVVZ existovala a existuje řada nejasností², podnítilo to zároveň naši vlastní průzkumnou akci. Pátrali jsme nejenom po osudu původního archivu PVVZ, ale zároveň jsme se zaměřili na jednotlivé osoby či rodiny, v jejichž držení by se písemnosti vztahující se k PVVZ mohly ještě nacházet.³

Prvním osobním fondem, který jsme získali a který se částečně váže k PVVZ, je fond doc. PhDr. Josefa Fischera (2. 4. 1891 – 19. 2. 1945), někdejšího docenta Filozofické fakulty Univerzity Karlovy, filozofa, sociologa, publicisty a překladatele, předsedy Společnosti přátel demokratického Španělska, představitele sociálně demokratické inteligence sdružené kolem Dělnické

1 Vrabec, Václav: Antifašistický nekomunistický odboj. Zmařená naděje. Lanškroun 1992, s. 12.

2 Karel Bondy ve svých Poznámkách z Pankráce z r. 1943 popisuje okolnosti svého zatčení a zatčení svého spolupracovníka Velínského, který podle Bondyho zcela zbytečně vyzradil gestapu místo úschovy archivu PVVZ. Archiv byl pak zabaven gestapem; viz Národní archiv (dále NA), fond Rais Martin, nezpracováno. Oproti tomu v záznamu vzpomínek Anny Mesiereurové, který pořídil patrně K. J. Beneš, Anna Mesiereurová tvrdí, že část archivu byla zachráněna a po několikerém stěhování zachována Karlem Vojtou z Libně; tamtéž.

3 Největší pátrání jsme podnikli v letech 2003–2004, kdy jsme oslovili řadu rodinných příslušníků osob, které měly nějakou spojitost s archívem PVVZ. Výsledkem bylo několik akvizic, z nichž poslední se uskutečnila v roce 2010. V jednání jsou ještě další akvizice, takže je možné, že v budoucnu budou archiválie, vztahující se k PVVZ v držení NA, obohaceny o další přírůstek.

akademie. Josef Fischer byl jedním ze tří iniciátorů a pisatelem manifestu Věrní zůstaneme, patřil mezi čelné osobnosti odbojové organizace PVVZ, byl hlavním autorem jejího programu Za svobodu, do nové Československé republiky. V říjnu 1941 byl zatčen gestapem a v únoru 1945 popraven v káznici v Brandenburgu.⁴ Jeho fond, který Národnímu archivu darovala jeho dcera PhDr. Soňa Nová, obsahuje osobní doklady a vyznamenání, deníkové záznamy, fotografie. Bohatá je jeho korespondence, jsou zde písemnosti vztahující se k jeho vědecké a literární činnosti, dále písemnosti k jeho politické činnosti v České státoprávní demokracii a Československé národní demokracii a v neposlední řadě i písemnosti vztahující se k Petičnímu výboru Věrní zůstaneme. Ve fondu jsou rovněž uloženy dopisy a motáky Josefa Fischera a jeho manželky Mileny Fischerové z vězení.

Pro poznání činnosti PVVZ je obsahově asi nejbohatší osobní fond Martina Raise (8. 7. 1900 – 19. 4. 1982), který jsme získali od jeho dcery Olgy Fialové. Martin Rais byl členem Československé sociálně demokratické strany dělnické, působil v Dělnické akademii a byl členem vydavatelstva Nová Svoboda. Za 2. světové války byl členem PVVZ, v letech 1942–1945 byl za svoji odbojovou činnost vězněn. Po válce se stal náměstkem předsedy Osídlovacího úřadu a Fondu národní obnovy v Praze, byl rovněž dlouholetým členem Svazu protifašistických bojovníků.

Martin Rais byl zakládajícím členem PVVZ, jako jeho člen spolupracoval při vydávání odbojového tisku a opatřoval zprávy pro práci odbojové skupiny, byl prostředníkem mezi jejími jednotlivými členy, jimž také uschovával různý informační a technický materiál. Byl rovněž finančním referentem skupiny a spolupracoval na programu Za svobodu do nové Československé republiky.⁵

Osobní fond Martina Raise čítá celkem čtyři kartony. První část obsahuje osobní doklady a životopisný materiál týkající se přímo osoby Martina Raise, včetně jeho životních vzpomínek či jeho trestního spisu, který získal on sám po osvobození káznice v Gräffentonně. Nepříliš četná je jeho korespondence, bohatší je část vztahující se k jeho vědecké a odborné činnosti, která obsahuje mimo jiné stať Dělnická akademie bojovníků za emancipační hnutí dělnictva a socialismus, strojopis Materiál o Pražském povstání, studii Vznik programu Za svobodu a jeho srovnání s Košickým vládním programem, jež je opatřena úvodní rukopisnou poznámkou jeho syna Ivana Raise.

4 NA, fond Fischer Josef, doc. PhDr., nezpracováno.

5 NA, fond Rais Martin, nezpracováno.

Nacházejí se zde písemnosti vztahující se k činnosti Martina Raise v Československé sociální demokracii z let 1946–1948 a k jeho činnosti v Dělnické akademii.

Jedinečnou část fondu tvoří písemnosti vztahující se k činnosti PVVZ, které Martin Rais shromáždil. Pokusil se o rekonstrukci sítě spolupracovníků PVVZ, nachází se zde Manifest Věrní zůstaneme, ideový program PVVZ Za svobodu, organizační struktura PVVZ, písemnosti k jednotlivým členům PVVZ (včetně jejich dopisů, motáků a vzpomínek), soubor písemností spjatých se spisovatelem Karlem Josefem Benešem a jeho činnosti v PVVZ, strojopis K. J. Beneše o historii PVVZ, písemnosti k zemědělské skupině PVVZ, notové šifry, poznámky Martina Raise k osobám činným v PVVZ, opis poznámek Karla Bondyho z Pankráce, smuteční oznámení o úmrtí členů PVVZ, koncept dopisu dětem členů PVVZ a další. Soubor je doplněn různými menšími texty, poznámkami, pohlednicemi, kresbami a drobnými tisky.

Zajímavá je korespondence mezi jednotlivými bývalými členy PVVZ ohledně osudu archivu PVVZ. V dopise Hedě Kaufmanové z 18. 3. 1964 K. J. Beneš píše, že „velký“ archiv PVVZ padl do rukou gestapa a byl jím patrně zničen. Část archivu odevzdal v 50. letech dr. Černochovi ministerstvu vnitra na jeho naléhání.⁶ Jednalo se o písemnosti uchované u vinohradského kniháře, krycím jménem Knížek. Byl to však jen zlomek archivu, obsahoval také písemnosti týkající se Politického ústředí a Obrany národa a K. J. Beneš se v dopise domnívá, že pro poznání PVVZ neměl valnou cenu.⁷

Třetím archivním fondem, který má souvislost s PVVZ je rodinný fond Šimsovi Jaroslav, Jan a Milena. Jaroslav Šimsa (12. 10. 1900 – 8. 2. 1945) evangelický teolog, filosof, publicista a překladatel byl činný v YMCA a Akademické YMCA, v osobním sekretariátu T. G. Masaryka, v Křesťanské revue a Lize lesní moudrosti. Patřil ke složce PVVZ, která se formovala z pracovníků YMCA. V roce 1940 byl zatčen gestapem, poté vězněn v nacistických věznicích a v únoru 1945 zemřel v koncentračním táboře v Dachau.⁸ Obsahově rodinný fond Jaroslava, Jana a Mileny Šimsových značně přesahuje pouhé vymezení na činnost PVVZ. Archiválie jsou rozděleny do sedmi větších celků a zahrnují rodinné doklady a úřední dokumenty, deníky a diáře, rodinnou

6 O vydání této části archivu předané dr. Janem Černochem požádali dopisem adresovaným ministru vnitra Josefu Pavlovi ze dne 6. 5. 1968 pozůstalí po čelných pracovnících odbojové skupiny PVVZ spolu s dosud žijícími členy PVVZ; viz NA, fond Šimsovi Jaroslav, Jan, Milena, nezpracováno.

7 NA, fond Rais Martin, nezpracováno.

8 NA, fond Šimsovi Jaroslav, Jan, Milena, nezpracováno.

korespondenci, písemnosti z psůbení Jaroslava Šimsy v osobním sekretariátě T. G. Masaryka, v Lize lesní moudrosti, v YMCA a Akademické YMCA, dokumenty ke vzniku Akademické YMCA. Důležitým celkem, který se zároveň váže i k PVVZ, je jeho korespondence z let 1940-1945. Mimo jiné se zde nacházejí originály dopisů z policejního věznění na Karlově náměstí, z Terezie, Mnichova-Stadelsheimu, Stuttgartu a z Dachau, zápisy a traktáty Jaroslava Šimsy z Dachau, dopisy a vzkazy, které si vyměňoval s farářem Eugenem Zeleným v letech 1944-1945, rovněž v Dachau, dokumenty k úmrtí Jaroslava Šimsy a kresby. K pozůstalosti je připojena i posmrtná maska, brýle, šachovnice figurky, šití, kříž a vězeňské boty. Součástí fondu je i korespondence manželky Marie Šimsově, která obsahuje zprávy z doby 2. světové války, domluvy mezi ženami vězněných, informace o návštěvách, vzpomínky na Jaroslava Šimsu. Je tu uložena dokumentace k vydání výboru z vězeňské korespondence pod názvem Úzkost a naděje. Rodinný fond zahrnuje také korespondenci sama Jana Šimsy (nar. 1929), ve které je zachyceno jeho disidentské působení v Brně včetně zásahů StB, výsledků, zadržení, věznění a následného šikanování celé rodiny.

VĚRNI ZŮSTANEME!

Je ještě národní svoboda a státní samostatnost, vybojované před dvaceti lety, vyjadřované věrným národním obětavým Československým republiky: předsedám, občanským a občerstvením a nezakládanou vírou ve vlastní sílu, dříve občerstvením a nedokonalostí rozvojem tohoto jedinečného národního státu. Je v něm jednotka je také nepřekonatelná a vše, zůstane vírou naší síly, vírou národních, z nichž se také samostatnost vyvíjí.

Přes všechny politické, státoprávní a třídní rozdíly vznikáme se u vás v demokracii a svobodě, v úctě k právu a k sociální spravedlnosti! Stájně do všech dialektik za tímto záměrem, vlastními našemu národu a společnému všemu tvůrčinnému lidstvu! Nedopustíme, aby u nás vlastní byly okrožování mravní občanské kultury a lidských práv! Nedopustíme, aby veřejný občan republiky byl utlačován nebo vyřizován z národa pro rod pleměnků, pro svůj původ nebo vyznání!

*Ráda a spravedlivost se dříve a choeme dít se vojní
spolupráce všech národností o všechno právo a životní
podmínky, které nám dává jediná a nezléčitelná státi.
V rozporu s touto soustavou a v první obrátě společných
práv státojme proti každému, kdo by se v nás pokoušel pod
jakoukoli záminkou sloužit činným zájmům. Jsem a vědomě
stochovským státem, jemuž nikdy nevstoupí aniž souso-
vat se podléhají.*

[illegible]

Před dvaceti lety, kdy lid byl bezbranný a naše vlast pod
cizí moc, stáli jsme v čelní čáře bojů. Narodíme se

Polish vice-president Edward BENEŠ and

dně, kdy jsme vstoupili a autonomní, kdy jsme em-
ci, na níž jsme brili a která nám republiku a demo-
kraci sdělí. Dne v nás náš stát pro nikoho, kdo by
chtěl být naším v silu republiky, podpořovat stát
v demokracii, zastat občanství dachů dš; náš stát
pro porušení, kteří by malomyslní raši k cestám, že
přijímání narušení a nikdy nepřijímání. Proto nebo-
jovat pokolení a pokolení, proto nebojovat legi-
stí, aby-

[illegible]

Věšme, že demokracie, odhodlaná ke všemu, dovede nez-
lupě zajistit bezpečnost lidsu i blaho jednotlivci. Chceže,
aby politické strany podřídily své vlastní zájmy zájmům cel-
ku a proměnily tak zajistit trojčlenou ústavnost naší republi-
kálně ustavené.

*Jako šlo! předem křesťanský manifest z roku 1917, tak
hlásí: i dnes vláda a postrádní státu lidé, aby jich
pozdí vláda jako svědomí nedávají, poměrně jen s tím
celkem. Kdo by měl nepokopit. Je to šlo před tím, než
vstoupil. Jako tehdy i dnes věřím, že budování státu
Evropě demokratické, Evropě utvářené spoluprácní a
sociálně a národní postavení jedním z druhým. Jako to, kol-
18. dubna 1918 křesťanský národní přehled do roku Jirka-
vých, tak i my dnes věříme ve vítězství práva nad ašil-
něm, nad porobem, demokracie nad tyranem, pravdy
nad klamem.*

Stojíme u vstupu na rozbíhající se železnici. Kolem této slavné pří-
kazy problabujeme i my, občané a občanky evropské a de-
mokratické republiky Československé, že udržíme samostat-
nost jedinou vybojovanou. Neochvějně věříme, že i z dual-
ních starostí vyjde Evropa křemem nového evropského.
Postavíme se věrně za tento slib! Zákonodárci, politici
i vykonatel orgány státní musí nechat vůli před celým evro-
pěm, a odhodlávají vůli všech demokratických občanů
vůli, která musí být důvodem.

ŽÁDÁME VLÁDU REPUBLIKY, ABY VYTRVALA NA CESTĚ,
KTEROU NÁS VEDL PŘESIDENT OSVOBODITEL!

Kancelář petičního výboru Praha II., Národní třída 34

Manifest Věrní zůstaneme!
NA, fond Fischer Josef, doc. PhDr., nezpracováno.

Osobní archiv generála Miloše Knorra

/ Lenka Kločková /

V roce 2008 získal Národní archiv pozůstalost aktivního účastníka druhého a třetího československého zahraničního odboje, generálmajora v. v. Miloše Knorra, MBE¹. O rok později byl osobní archiv Miloše Knorra zpracován a zpřístupněn badatelské veřejnosti.

Miloš Knorr se narodil 20. září 1918 ve Slezské Ostravě. Svě dětství a mládí však Miloš Knorr prožil převážně v Ivančicích u Brna, kam se rodina přestěhovala v roce 1926. Otec Miloše Knorra, Robert Jiří Knorr, zde byl ředitelem národní školy.

Miloš se velmi dobře učil, takže z 5. třídy obecné školy přestoupil na reálné gymnázium, které v roce 1936 ukončil maturitou. Poté se dobrovolně přihlásil k výkonu vojenské prezenční služby a 1. října 1936 byl povolán k dragounskému pluku 6 do Brna. Jelikož měl ukončené středoškolské vzdělání, byl automaticky odeslán do Jezdeckého učiliště v Pardubicích, kde úspěšně absolvoval školu důstojníků jezdeckta v záloze s prospěchem velmi dobrým, když dosáhl pořadí 59 ze 449 posluchačů. V červenci 1937 byl odeslán ke kmenovému tělesu, kde byl povýšen do hodnosti četař aspirant a po složení zkoušek na důstojníka v záloze byl ohodnocen opět jako velmi dobrý. Umístil se v pořadí 9 ze 40.

V srpnu 1937 si četař aspirant Miloš Knorr podal přihlášku k přijetí do Vojenské akademie v Hranicích na Moravě a byl přijat přímo do II. ročníku.

Studijní úspěchy ze Školy důstojníků jezdeckta v záloze Miloš Knorr na VA v Hranicích potvrdil a v mnohém zdokonalil, takže když byl o rok později slavnostně vyřazen v hodnosti poručíka jezdeckta, opíral ministr národní obrany Josef Machník svůj jmenovací dekret o jeho skvělý prospěch. Absolvoval Vojenskou akademii s výtečným prospěchem v pořadí 3 z 55.

Od 15. srpna 1938 velel poručík jezdeckta Miloš Knorr četě 2. jízdní eskadrony 1. korouhve Dragounského pluku 6. Zúčastnil se s ním mobilizace

1 Nositel páté třídy Řádu britského impéria (Member of the Order of the British Empire).

v září 1938 a bylo mu souzeno prožít i její potupný a demoralizující konec po vnuceném přijetí Mnichovské dohody a abdikaci prezidenta dr. Edvarda Beneše. U svého pluku setrval v Brně do prosince 1938 a dobu tzv. „druhé republiky“ od 1. ledna do 15. března 1939 prožil v Hranicích v aplikačním kurzu. Zde jej zastihla další národní katastrofa. Hitlerovské Německo okupovalo zbytek Česko-Slovenska. Československá armáda přešla do stadia likvidace. Zbraně, sklady a materiál byly předávány německému Wehrmachtu, mužstvo propouštěno do civilních povolání, vojenské útvary postupně rušeny a důstojníkům byla umožňována rekvalifikace. Současně začínal československý domácí a zahraniční odboj.

Procesem hledání vlastního místa v nastávající hektické době procházel i poručík Miloš Knorr. Do 25. dubna setrval ve zmíněném aplikačním kurzu v Hranicích, poté se vrátil ke svému pluku do Brna a v červnu 1939 byl z armády propuštěn na dovolenou s čekáním, kterou měl využít k rekvalifikaci pro uplatnění v civilním životě. Léto trávil u rodičů v Ivančicích a v září nastoupil do abiturientského kurzu obchodní akademie v Brně. Mezitím došlo k zahájení 2. světové války německým přepadením Polska a jeho překvapivě rychlou porážkou, která pro Miloše Knorra znamenala konečné rozhodnutí o vlastním odchodu do vojenské emigrace ve Francii, která se tehdy stávala střediskem československého zahraničního odboje. 20. října 1939 se pokusil o nezdařený přechod hranic z Rakouska do Jugoslávie. Po návratu domů byl 29. listopadu v Brně zatčen gestapem a podmíněčně propuštěn až o vánocích. Od poloviny ledna 1940 nastoupil do funkce obecního tajemníka v Rakvicích. 4. února překročil na lyžích moravsko-slovenské hranice u Radějova nedaleko Strážnice a najatým autem se dostal do Bratislavy. Odtud pokračoval 7. února 1940 do Nitry a 9. února jej ve Zlatých Moravcích zatkla slovenská policie při pokusu o přechod do Maďarska. Po 10 dnech vězení se mu podařilo uprchnout a opakovaným pokusem v lokalitě Vráble maďarské hranice překročil, dostal se do Budapešti na francouzské velvyslanectví a po 19 dnech přešel hranice do Jugoslávie. Z Bělehradu již cestoval vojenským transportem mjr. gšt. Ondráška přes Soluň a Istanbul v režii čs. zpravodajské služby do Francie. 26. března 1940 jej na čs. konzulátu v Marseille přijali do čs. zahraniční armády ve Francii a ve stejný den odeslali do výcvikového tábora v Agde, kde se formovala 1. československá divize. Vzhledem ke své specializaci byl původně zařazen k jezdecké eskadroně Smíšeného předzvědného oddílu (SPO), byl vyslán do francouzského kurzu protivzdušné obrany, ale 25. května 1940 jej přemístili k velitelství 1. čs. divize. Ale to již Francie byla vojensky poražena, hledala záchranu v příměří s Německem a československé vojsko ustupovalo do jižních přístavů Francie, odkud bylo

na intervenci prezidenta Beneše u W. Churchilla evakuováno do Velké Británie. Miloš Knorr tak učinil lodí VICEROY OF INDIA 7. července 1940 a v táboře Cholmondeley byl zařazen k velitelské rotě 1. čs. smíšené brigády.

Ve Velké Británii byl por. Knorr vtělen k velitelské rotě Smíšené čs. brigády, v září 1940 se nevyhnul zařazení do tzv. velitelské zálohy. Formulující se brigáda měla nadbytek důstojníků a tak přes všechny dobré předpoklady musel ustoupit starším a kvalifikaci více odpovídajícím důstojníkům. Neměl vůbec žádnou bojovou zkušenost a důstojníky jezdeckta brigáda nepotřebovala. Teprve 1. ledna 1941 byl potvrzen ve funkci velitele protiletadlové čety u zmíněné štábní roty. 15. května 1941 byl přemístěn ke Smíšenému předzvědnému oddílu (SPO), 25. října téhož roku byl povýšen do hodnosti nadporučíka jezdeckta a 15. března 1942 ustanoven do funkce velitele čety u SPO.

Aby se čelilo hroící demoralizaci z nedostatku smysluplného zaměstnání, byl npor. Knorr vyslán do různých speciálních kurzů. V době od 1. dubna do 22. dubna 1942 byl vyslán a úspěšně absolvoval Výcvikovou školu ALICAR při Západním velitelství v Berford Hillu. Prošel parašutistickým výcvikem pro instruktory (ale bez seskoku padákem). Zřejmě největší osobní význam pro něho měla a nejvíce jej oslovila Škola pro mladé velitele průzkumných jednotek. Po jejím absolvování 2. září 1943 byl přemístěn k Náhradnímu tělesu čs. vojska s ponecháním systemizace, což znamenalo změnu. Jak se ukázalo později, ve vojenské kariéře Miloše Knorra šlo o změnu zásadní. Z dosavadního, v podstatě anonymního důstojníka se díky Britům stal zpravodajský expert, jehož kvality si nemohli vynachválit.

Npor. Miloš Knorr byl na britskou žádost odeslán 15. října 1943 do utajeného výcvikového střediska (Casualty Clearing Station No. 10), kde se připravoval u 43. předzvědného pluku k invazi na evropskou pevninu. Zmíněný útvar byl hlavním prostředkem k získávání zpráv o nepříteli ve prospěch Královského tankového sboru, takže právě u tohoto útvaru se Miloš Knorr dostal do styku se všemi dostupnými způsoby získávání zpráv, počínaje pozorováním, pronikáním za nepřátelské linie, získáváním a výsledkem zajatců, získáváním a studiem dokumentů, radiovým odposlechem, pořizováním a studiem leteckých snímků, až po průzkum bojem. 24. 6. 1944 odešel do pole, když se ve 2. invazní vlně s celým tankovým sborem a 43. předzvědným plukem vylodil v Normandii. Britská vojska byla postupně organizována do 21. skupiny armád, které velel polní maršál Montgomery a jejichž součástí byla též 1. čs. tanková brigáda.

Royal Armored Corps a jeho 43. pluk postupoval ve Francii severním směrem podle pobřeží a probíjoval se do Belgie, Holandska, Dánska a sever-

ních oblastí Německa. Na této bojové cestě se Miloš Knorr prosadil jako vysoce kvalifikovaný zpravodajský důstojník. Při překračování Rýna jeho zásluhy nadchly velitele pluku tak, že jeho bojovou činnost na frontě neváhal označit za excelentní.

19. 7. 1945 byl kpt. Miloš Knorr jmenován styčným důstojníkem u 21. skupiny britských armád. To byla jeho poslední funkce ve 2. světové válce, do které odcházel jako zcela nezkušený poručík jezdeckva.² Byl velmi úspěšným a tak není divu, že byl v hodnosti štábního kapitána pěchoty povolán 15. 10. 1945 ke studiu Vysoké školy válečné (VŠV); nastoupil rovnou do druhého ročníku.

Školu absolvoval 15. července 1947 s výtečným prospěchem. O měsíc později byl povýšen do hodnosti majora tankového vojska a ustanoven do funkce pomocného profesora na katedře všeobecné taktiky VŠV v Praze. Jeho další vojenskou kariéru přerušil mocenský převrat ve státě v únoru 1948, kterým se KSČ zmocnila správy státu i lidských osudů. Aby uchránila svoji moc před případnými pokusy o změnu politických poměrů a návrat k demokratickým formám vlády, začala vojenská kontrarozvědka (OBZ – Obranné zpravodajství) bezprostředně po 25. únoru 1948 dramaticky likvidovat důstojnický sbor. Na prvním místě seznamů podezřelých osob se ocitli generálové a vyšší důstojníci ze západní fronty, kteří byli předčasně penzionováni, nebo z armády propouštěni z důvodů preventivních, což byl případ mjr. M. Knorra, který se do této doby o politické dění ve státě nezajímal a v aktivní politické činnosti se neangažoval. Pouze patřil k zakladatelům Klubu čsl. důstojníků ze západní fronty. Přesto byl již 15. března 1948 přeložen z Prahy do Šternberka, zřejmě proto, aby byla narušena lokální koncentrace případných stoupenců vojenského převratu. V této posádce byl ustanoven do funkce velitele 1. tankového praporu 12. tankové brigády.

Mjr. Knorr věděl, co se děje za nespravedlnosti v armádě a rozhodl se nečekat na jejich pokračování v podobě zatýkání, soudů, věznění v táborech nucených prací a dalších perzekučních opatření a začal se připravovat k útěku do zahraničí. Domníval se, že emigrace potrvá relativně krátkou dobu. Převládá optimistický pohled na osvoboditelskou roli západních demokracií vůči zemím za „železnou oponou“, které podlehnou hospodářské a vojenské převaze anglo-amerického uskupení.

2 Za své válečné zásluhy byl vyznamenán Československým válečným křížem 1939–1945, medailí Za chrabrost, Pamětní medailí se štítkem F a VB. Britové mu udělili medaile STAR 1939–1945, France and Germany Star defense a medaili Řádu britského impéria.

Útěk se mu nakonec s pomocí krajského velitele StB ve Znojmě dr. Františka Muchy podařil 1. května 1948, kdy v okolí Znojma překročil hranice Rakouska a dostal se do Vídně.

Ve své další životní etapě se měl Miloš Knorr stát aktivním účastníkem protikomunistického odboje.

Bezprostředně po svém úspěšném útěku do Rakouska navázal Miloš Knorr kontakt s americkou vojenskou zpravodajskou službou CIC (Counter Intelligence Corps) ve Vídni a posléze pro ni začal pracovat. Tato spolupráce trvala od r. 1948 do r. 1951. Jeho úkolem byla pomoc uprchlíkům z Československa: ověřoval jejich totožnost (prověřoval, zda mezi nimi nejsou agenti z řad komunistických tajných služeb), zařizoval jejich přesun z amerického sektoru Vídně do amerického pásma v Rakousku a Německu, obstarával jim ubytování, jídlo, jízdenky na vlak. Také je vybavoval ve spolupráci s rakouskou policií falešnými doklady, které byly zhotovovány v úřadovně CIC. V neposlední řadě organizačně zabezpečoval finanční stránku samotných akcí. Na pomoc uprchlíkům vzpomínal Miloš Knorr po více než čtyřiceti letech s pocitem největšího zadostiučinění.

Činnost Miloše Knorra byla sledována tehdejšími zpravodajskými složkami v ČSR se zvýšeným zájmem. Činila tak především vojenská rozvědka a později 1. správa Ministerstva vnitra. Československá rozvědka brzy získala ověřené zprávy o tom, že Miloš Knorr působí jako zpravodajský orgán ve prospěch amerických zpravodajských služeb v tzv. evidenčních či azylových střediscích. Právě touto činností se Miloš Knorr výrazně zapojil do akcí, které měly destabilizovat situaci v ČSR. Při výsleších uprchlíků, které prováděl, byly zjišťovány motivy útěku za hranice, způsoby, lokality a okolnosti jeho provedení, zprávy všeho druhu, včetně vojenských z okolí a prostředí uprchlíků, jejich domácí styky, známosti, společenský vliv, politická situace a také stupeň ochoty napomáhat politickým či vojenským změnám v ČSR. Takto získané poznatky se dále zkoumaly, ověřovaly a vyhodnocovaly pro další zpravodajské využití k ofenzivním akcím na československém území. Miloš Knorr se podle získaných zpráv podílel na těchto aktivitách v několika střediscích, počínaje Vídní, přes Innsbruck až po Salzburg. Zde vybíral, později připravoval a cvičil tzv. „agenty chodce“, které vysílal zpět do ČSR k plnění různých úkolů, většinou doručování dopisů, peněz, kontaktování jednotlivých osob, zřizování mrtvých schránek či k jejich obsluze, předávání důvěrných vzkazů, odvádění osob zvláštního významu a zájmu do zahraničí organizované emigrace. V několika případech bylo dodatečně zjištěno, že podobné cesty provedl M. Knorr sám. Své kontakty a zdroje zpráv v ČSR svým americkým zaměstnavatelům nikdy nedal k dispozici. Zprávy o něm byly zjišťovány a ověřovány při zatčeních a výsleších jeho agentů.

Začátkem 50. let se údajně na výzvu samého gen. Františka Moravce přemístil do západoněmeckého Bensheimu, kde působil jako generálův zástupce ve zpravodajské organizaci OKAPI.³ Pokračoval v realizaci pestré škály zpravodajských akcí proti tehdejšímu československému státu, které měly destabilizovat jeho politickou a bezpečnostní situaci. Jeho celkový podíl na činnosti této organizace není znám a česká veřejnost je v tomto směru odkázána na otevření archivů v USA, což je v dohledné době málo pravděpodobné. Byla to doba tzv. „studené války“, orientovaná na možnost vojenské konfrontace. Po Stalinově smrti začalo docházet k postupným změnám v sovětské zahraniční politice, které na americké straně nezůstaly bez odezvy, takže v polovině 50. let se mění americká zahraničně politická doktrína od přípravy na vojenskou konfrontaci se sovětským blokem, na možnost vzájemného soužití a nutné spolupráce. Obavy z katastrofálních následků pro obě strany ze vzájemného použití jaderných zbraní vedou z americké strany ke zrušení oněch zpravodajských struktur, preferujících přípravu na válku.

V rámci těchto změn končí též činnost organizací typu Moravcova OKAPI, jejich pracovníci odcházejí do USA, kde se jim dostává rekvalifikace.⁴

V roce 1954 byl František Moravec z vedení zpravodajské organizace OKAPI odvolán a Miloš Knorr si právě v této době podal žádost o odchod ze služby. Před jejím ukončením byl však ještě pověřený Američany průzkumem česko-německé státní hranice: fotografováním zátarasů na hranici. Tento úkol plnil Miloš Knorr za asistence německé pohraniční policie.

V USA, kam přichází Miloš Knorr v roce 1955, je postaven před nelehký úkol najít si civilní zaměstnání. Uplatnění našel v pojišťovací společnosti Insurance Company of North America a stává se úspěšným manažerem. Tato nejstarší americká akciová společnost se sídlem ve Filadelfii se zabývala tzv. zpětným zajištěním, tj. pojišťováním pojišťoven. Za několik let se Miloš Knorr vypracoval na místo ředitele její evropské pobočky v Haagu. Během své 26 leté kariéry u pojišťovací společnosti byl ředitelem evropské pobočky

3 Zpravodajská organizace československé emigrace nazvaná OKAPI vznikla v roce 1949, sídlila v západoněmeckém Bensheimu a v jejím čele stál generál František Moravec se skupinou bývalých vyšších důstojníků československé armády. OKAPI se pokoušela o destabilizaci komunistického režimu v Československu. Svoji činnost ukončila v roce 1955.

4 V této době Miloš Knorr mizí z dosažitelné blízkosti StB. Přes řadu poznatků o jeho zpravodajské činnosti proti ČSR ze zahraničí se vojenské kontrarozvědce (VKR) nepodařilo dosáhnout přímého kontaktu a všechna svědectví zůstala na vedlejší úrovni, jako nepřímá, byť pravdivá. Přesto z nich bylo vyvozeno, že v případě M. Knorra jde o zpravodajce velice schopného, informovaného a zasvěceného, že stojí za další sledování. VKR v podstatě rezignuje a celý Knorrův případ přebírá StB, která jej jako případ KONRÁD předává do kompetence své 1. správy.

celkem patnáctkrát, založil a po tři roky vedl kanadskou pobočku a dva roky vedl pobočku v New Yorku.

V roce 1961 se oženil s Betty Lee Keese a o dva roky později se stali rodiči svého jediného dítěte, dcery Evane. Společně s manželkou se Miloš Knorr zapojil do činnosti řady krajanských organizací a spolků v USA; společně se také podíleli na organizování plesů Beseda Ball. Miloš Knorr působil v představenstvu BBLA⁵, byl členem Rady svobodného Československa a po jejím zániku v r. 1993 členem Rady vzájemnosti Čechů a Slováků. Činný byl rovněž v Americkém fondu pro československé uprchlíky a v Československé obci legionářské v zahraničí.

V roce 1981 odešel Miloš Knorr do penze, působil však nadále jako poradce v několika společnostech a také byl členem několika správních rad.

8. 5. 1995 jej prezident ČR Václav Havel povýšil do hodnosti generálmajora v.v.

Miloš Knorr zemřel v New Yorku 1. 7. 2008.

Osobní fond Miloše Knorra předala do Národního archivu jeho manželka, paní Betty Lee Knorr prostřednictvím Mgr. Pavla Palečka. Fond obsahuje písemný, tiskový a fotografický materiál z let 1920–2008, prius tvoří archiválie rodinných příslušníků, fotografie rodičů Miloše Knorra z r. 1914.

Písemnosti fondu Knorr byly roztrženy do hlavních skupin (Životopisný materiál, Korespondence, Doklady o odborné činnosti, Doklady o veřejné činnosti, Ilustrační materiál, Písemnosti týkající se rodinných příslušníků, Písemnosti cizí provenience) podle platné metodiky pro pořádání osobních fondů.

Fond není dochován v úplnosti, obsahuje především materiály z let 1955–2008, tedy z doby, kdy Miloš Knorr žil ve Spojených státech amerických. Torzovitě jsou ve fondu obsaženy archiválie dokumentující činnost původce v československé zahraniční armádě v letech 1939–1945. Zpravodajská činnost Miloše Knorra v CIC a v Moravcově zpravodajské skupině je původcem zmíněna pouze okrajově ve vzpomínkách a částečně v korespondenci a v rozhovorech s novináři. Velká část dokumentů se týká působení Miloše Knorra v pojišťovací společnosti Insurance Company of North America a jeho činnosti v krajanských organizacích a spolcích.

K cenným částem fondu patří dopisy, které napsal otec Miloše Knorra, Robert Jiří Knorr, synovi Milošovi v letech 1957–1960. Jsou smutným svědectvím o tom, jak StB zasahovala do lidských osudů. Vypovídají na jedné straně

5 Zkratka Bohemian Benevolent and Literary Association, krajanského spolku Čechů a Slováků, který vznikl v roce 1892 a jenž zastřešoval více než 80 jednotlivých krajanských sdružení.

o touze stárnoucího otce setkat se po devítiletém odloučení se synem, o každodenním životě naplněném pocity osamění a četnými zdravotními problémy. Na druhé straně jsou dokladem „hry“ StB s otcem Miloše Knorra, snahy získat jeho prostřednictvím Miloše Knorra pro spolupráci.

Třebaže je osobní pozůstalost Miloše Knorra rozsahem nevelká, dává nám příležitost nahlédnout do osudů výrazné postavy československého zahraničního odboje v letech druhé světové války a po únoru 1948 též odboje protikomunistického, který se později v USA prosadil jako úspěšný manažer. Badatelé tak mají možnost seznámit se s jeho působením v československé armádě a ve zpravodajských službách tak, jak je zachytil ve svých vzpomínkách a rozhovorech s novináři. Stejně tak mají možnost seznámit se s jeho kariérou úspěšného manažera pojišťovací společnosti a s jeho aktivní činností v krajanských sdruženích a spolcích.

Osobní fond Miloše Knorra obsahuje značné množství fotografií, které jsou uloženy ve fotoarchivu NA.

Inventář je doplněn osobním rejstříkem.

Osobní archiv Bohumila Šimona

/ Jarmila Pešková /

V roce 2010 bylo v Národním archivu dokončeno zpracování osobního archivu významného ekonoma a politika doc. ing. Bohumila Šimona, CSc.

Bohumil Šimon (narozen 2. 10. 1920 v Ločenicích, zemřel v Praze 21. 11. 2003) byl sedmé dítě narozené v rodině rolníka Tomáše Šimona a jeho ženy Marie roz. Charvátové. Po absolvování pěti základních tříd obecné školy ve Sv. Janu nad Malší pokračoval v letech 1931–1934 ve vzdělání na měšťanské škole v Trhových Svinech, na kterou navázalo v r. 1934–1937 studium na zimní dvouleté Lidové škole hospodářské ve Velešíně. Období hospodářské krize a protektorátu Šimon prožil v rodných Ločenicích. Na začátku roku 1945 spoluzaložil v Ločenicích ilegální národní výbor, který po revoluci převzal správu obce. Do KSČ byl přijat v květnu r. 1945. Po osvobození absolvoval Šimon zkrácenou vojenskou službu a ještě během ní přijal v r. 1946 nabídku k absolvování prvního běhu krajské politické školy KSČ v Českých Budějovicích. Od dubna r. 1947 nastoupil jako profesionální placený tajemník pro zemědělskou politiku na okresním výboru KSČ v Českých Budějovicích. V r. 1947 se stal se členem Revolučního odborového hnutí a v r. 1948 členem krajského výboru Národní fronty v Českých Budějovicích. Za předúnorovou politickou činnost byl vyznamenán Řádem 25. února I. stupně.

Od r. 1948 do r. 1951 zastával B. Šimon funkci vedoucího zemědělského oddělení v krajském výboru KSČ v Českých Budějovicích, kde se aktivně podílel na tvorbě koncepce zemědělské politiky (združstevňování zemědělství a scelování pozemků) a na její praktické realizaci v jihočeském regionu. V květnu r. 1949 se zúčastnil IX. sjezdu KSČ jako delegát s hlasem rozhodujícím, na podzim absolvoval první studijní zájezd do SSSR jako člen stranické a vládní delegace KSČ a vstoupil do SČSP¹.

V lednu r. 1951 byl B. Šimon oficiálně přijat do placených služeb sekretariátu ÚV KSČ v Praze jako kádrová rezerva pro aparát ÚV u Marie Švermové, dřívější zástupkyně generálního tajemníka strany R. Slánského, která

1 Národní archiv (dále jen NA), fond Šimon Bohumil, doc. ing., CSc. (dále jen Šimon), inv. č. 1–24 a 32–33, kart. 1; tamtéž, inv. č. 232–233, kart. 7; Šimon, Bohumil: Klobouk od Brežněva. Praha 1997, s. 60n.; týž: Technicko-hospodářské úpravy půdy. Praha 1951.

v r. 1951 vedla organizační oddělení sekretariátu ÚV KSČ. Zde byl pověřen vytvořením vnitrostranického informačního systému a později se zde stal vedoucím odboru stanov a výstavby strany. Po odchodu M. Švermové zůstal B. Šimon i nadále zaměstnancem ÚV KSČ, i když se jeho kariérní postup zdržel (M. Švermová byla v lednu r. 1954 v neveřejném politickém procesu odsouzena na doživotí).² Na podzim r. 1953 byl B. Šimon jmenován vedoucím sekretariátu tajemníka ÚV KSČ u Bruno Köhlera, dlouholetého člena stranického aparátu strany. (Od r. 1955 zde byl B. Šimon veden na oficiálním placeném místě stranické nomenklatury jako jeho pomocník v kanceláři organizačního sekretariátu). U B. Köhlera se Šimon podílel na konci 50. let na organizaci a průběhu tzv. první hospodářské reformy.³

Když na přelomu let 1959–1960 vznikl v Praze při Vysoké škole ekonomické Institut národohospodářského plánování, stal se v r. 1960 B. Šimon studujícím prvního běhu tříletého uceleného studia Institutu. Ještě v r. 1960 vyšla také tiskem ve Státním nakladatelství politické literatury v Praze Šimonova brožura „Zkracujeme pracovní dobu“, která byla o rok později vydána ve slovenské verzi v nakladatelství Práca v Bratislavě.⁴ Toto téma B. Šimon v r. 1962–1963 rozpracoval dále s doporučením B. Köhlera také jako svou diplomní práci (Předpoklady zkracování pracovní doby v ČSSR. Praha, diplomní práce na VŠE, b. d. [1963]).⁵

Ještě před oficiálním zakončením Institutu národohospodářského plánování při VŠE zažádal B. Šimon v dubnu r. 1963 o přijetí k externí vědecké aspirantuře – obor ekonomie na Institutu společenských věd Vysoké školy stranické při ÚV KSČ v Praze. Tématem Šimonovy kandidátské aspirantské práce se opět stalo zkracování pracovní doby v ČSSR.⁶ Důležitým předstup-

2 Šimon, B.: Klobouk od Brežněva, s. 80; Kaplan, Karel: Aparát ÚV KSČ v letech 1948–1968. Praha 1993, s. 7–36, 48, 52 a 63; NA, fond Šimon, inv. č. 234, kart. 7.

3 NA, fond Šimon, inv. č. 31–36, kart. 1; tamtéž, inv. č. 235–241, kart. 7; Šimon, B.: Klobouk, s. 81–82; Kaplan, K.: Aparát, s. 124, 135; Kaplan, Karel – Kosatík, Pavel: Gottwaldovi muži. Praha 2004, srov. rejstřík jmenný (s. 329); Kaplan, Karel: Proměny české společnosti 1948–1960, část I. Praha 2007, 313 s.; Šulc, Zdislav: Stručné dějiny ekonomických reforem v Československu (České republice). Brno 1998, s. 22–55; Tomeš, Josef a kol.: Český biografický slovník XX. století. Praha 1999, díl II., s. 97; Čapka, František: Dějiny země Koruny české v datech. Praha 1999, s. 724–775.

4 Šimon, Bohumil: Zkracujeme pracovní dobu. Některé zkušenosti, úkoly a problémy. Praha 1960, 69 s.; týž: Sracujeme pracovní čas. Niektoré skúsenosti, úlohy a problémy. Bratislava 1961, 77 s.; NA, fond Šimon, inv. č. 114 a 115, kart. 4.

5 NA, fond Šimon, inv. č. 26–28, kart. 1; tamtéž, inv. č. 110–119, kart. 4; Šimon, B.: Klobouk, s. 81–84; Šimon, B.: Rozhovor (zaznamenala O. Myslivečková), Reflex, 2003, č. 33, s. 56n.

6 NA, fond Šimon, inv. č. 120, kart. 4; Šimon, Bohumil: Historický vývoj a optimální meze pracovní doby. Kandidátská dizertace. Vysoká stranická škola – Institut společenských věd při ÚV KSČ. Praha 1965, 252 s., 2 přílohy (NA, fond Šimon, inv. č. 122, kart. 4).

něm pro její vypracování a obhajobu (a později i pro vypracování a obhajobu Šimonovy habilitační práce), bylo vydání jeho práce „Jak chápat zkracování pracovní doby v ČSSR“ tiskem v r. 1964.⁷ Šimon obhájil kandidátskou disertační práci v květnu r. 1965 s oponentskými posudky od Antonína Nesvadby a Kurta Rozsypala. Tato Šimonova teoretická příprava byla později důležitá pro prosazení kratší pracovní doby do praxe výrobních podniků.⁸ O rok později, v červnu r. 1966, byl B. Šimon jmenován ministrem školství a kultury ČSSR docentem pro obor ekonomiky průmyslu.⁹

Šimonovy vlastní teoretické práce na téma zkrácení pracovní doby v ČSSR, které propracovával jako ucelenou koncepci od začátku 60. let, a jejich obhajoba, vznikaly v těsném spojení s ekonomickou realitou doby a v politicky pozměněném stranickém prostředí, které dovolilo prosazování jejich závěrů do praxe. Od r. 1963 do r. 1965, po odchodu B. Köhlera do penze, pracoval B. Šimon v týmu D. Koldera jako vedoucí jeho sekretariátu, kde pro něj zpracovával podklady pro jeho projevy, návrhy usnesení a programové referáty. Po ustavení Ekonomické komise KSČ se stal jejím tajemníkem (od r. 1965). Komise pracovala podle Šimonových slov relativně nezávisle na sekretariátu a předsednictvu jako orgán ÚV KSČ. Realizace Šimonovy myšlenky – tj. zavedení pětidenního pracovního týdne do praxe (ze začátku především ve výrobní sféře v oblasti těžkého průmyslu) – tak probíhala v rámci uskutečňování přestavby československé ekonomiky a jejího řízení od počátku 60. let 20. století a jako součást snah nejvyšších špiček tehdejšího stranického a vládního vedení státu zlepšit výsledky československé ekonomiky. B. Šimon se aktivně podílel na koordinaci prací a přípravě materiálů pro prosazení jednotného výkladu a řízení hospodářské reformy a jejího zaměření. Pro lednové zasedání pléna ÚV KSČ v r. 1965 o zdokonalení plánovitého řízení čs. národního hospodářství vypracoval B. Šimon jako tajemník ekonomické komise návrh usnesení ÚV KSČ k zavádění reformy, postupu dalších prací a ke způsobu jejich popularizace (Tato snaha zlepšit fungování československé ekonomiky v 60. letech a zavést ji do praxe se vžila do povědomí také pod názvem „nová soustava řízení národního hospodářství“). Další vedení reformy po lednovém plénu ÚV KSČ svěřil I. tajemník ÚV KSČ a zároveň prezident republiky Antonín Novotný L. Štrougalovi.¹⁰

7 Šimon, Bohumil: Jak chápat zkracování pracovní doby v ČSSR. Praha 1964, 150 s. (NA, fond Šimon, inv. č. 121, kart. 4).

8 NA, fond Šimon, inv. č. 123, kart. 4 – cyklostylovaná verze; tamtéž, inv. č. 124–129, kart. 4; tamtéž, inv. č. 29, kart. 1.

9 NA, fond Šimon, inv. č. 30, kart. 1; tamtéž, inv. č. 130, kart. 4.

10 Jech, Karel – Kaplan, Karel – Váchová, Jana (edd.): K ekonomické reformě 1965–1968. Studijní

Od května r. 1965 byl B. Šimon veden jako vedoucí státně-hospodářského oddělení ÚV KSČ, jehož součástí bylo několik, pro fungování ekonomiky klíčových odborů: odbor národohospodářského plánování, vědeckého řízení národního hospodářství, odbor hospodářských vztahů se zahraničím, odbor vědecko-technického rozvoje, odbor investiční výstavby a architektury a odbor financování národního hospodářství. Další, ekonomicky klíčové spolupracující odbory jednotlivých oddělení ÚV KSČ, byly soustředěny např. v oddělení těžkého průmyslu, v oddělení zemědělství, životní úrovně, dopravy a spojů, atd., z nichž některá oddělení byla – včetně Šimonova státně-hospodářského oddělení – i nadále kompetenčně podřízena tajemníkovi ÚV KSČ D. Kolderovi. V letech 1958 a 1964 pobýval B. Šimon jako člen delegací KSČ (kromě SSSR a zemí socialistického bloku) také v Rakousku a Belgii.¹¹

V r. 1967 se Šimon rozhodl dokončit dráhu úspěšného ekonoma a funkcionáře ÚV KSČ dosažením „velkého doktorátu“ na VŠE v Praze. Ačkoliv měl Šimon sekretariátem ÚV KSČ schválené a doporučené předložení a obhajobu své doktorské disertační práce s názvem „Hospodářská politika komunistické strany a základní otázky jejího vytváření a realizace“ na Akademii obščestvennych nauk SSSR v Moskvě, přesto oslovil v prosinci r. 1967 ve věci obhajoby doktorské disertační práce rektora pražské VŠE Vladimíra Kadlece, aby ji mohl jako doktorskou disertační práci předložit a obhajovat na VŠE v Praze, a jeho žádosti bylo vyhověno.¹² Pětidenní pracovní týden byl po dopracování a konkretizaci Šimonovy koncepce ve státních a hospodářských orgánech a po zkušebním ověřování v podnicích nakonec v praxi prosazen a realizován v r. 1968 (zkrácená pracovní doba a pětidenní pracovní týden vstoupily v platnost od 1.1.1968). B. Šimon později charakterizoval tuto skutečnost jako jeden ze svých v praxi realizovaných projektů.¹³

materiály výzkumného projektu Československo 1945–1967, č. 20. Praha 1996, 185 s. (zde zejména příspěvek B. Šimona, *Osudy československé ekonomické reformy v letech 1963–1969*, s. 97–103); Kaplan, Karel: *Kořeny československé reformy 1968*. Praha 2000, s. 234–312; Šulc, Z.: *Stručné dějiny ekonomických reforem*, s. 31; NA, fond Šimon, inv. č. 32–35 a 83–88, kart. 1; tamtéž, inv. č. 245–278, kart. 7; Šimon: *Klobouk*, s. 95–104.

11 Kaplan, K.: *Aparát*, s. 138–149; NA, fond Šimon, inv. č. 32, kart. 1.

12 Části této práce (jednotlivé kapitoly) vycházely tiskem hlavně v *Nové myslí* (Obsah a cíle hospodářské politiky strany, *Nová mysl*, říjen 1967 – duben 1968), které chtěl Šimon po jejich publikaci v periodiku vydat před koncem roku 1968 jako samostatnou knihu, jejíž závěrečná kapitola měla „... vyjádřit konkrétní činnost strany při koncipování a zabezpečování realizace hospodářské politiky v období od XIII. do XIV. sjezdu až po některé programové myšlenky, jež by měly sloužit k propracování ekonomické části příštího XIV. sjezdu strany.“ Srov. NA, fond Šimon, inv. č. 131, 132, kart. 4; Šimon, Bohumil: *Nové směry v československé ekonomii*, Praha 1968; NA, fond Šimon, inv. č. 33, kart. 1; Jech, K. – Kaplan, K. – Váchová, J.: *K ekonomické reformě*, s. 97–110.

Členem ÚV KSČ byl Šimon od XIII. sjezdu KSČ (červen r. 1966), kterého se zúčastnil jako delegát s hlasem rozhodujícím a jako vedoucí ekonomického oddělení ÚV KSČ. V letech 1967–1968 se podílel na vypracování ekonomicko-sociální části akčního programu KSČ, jehož zpracování vyvolal D. Kolder. Když A. Dubček vystřídal A. Novotného ve funkci prvního tajemníka KSČ na lednovém plenárním zasedání ÚV KSČ (3.–5. 1. 1968) Akční program strany byl přijat a zveřejněn na dubnovém zasedání ÚV KSČ na Pražském hradě na přelomu března a dubna v r. 1968 („dubnové plénum ÚV KSČ“ 28. 3. – 5. 4. 1968, 10. 4. vyšel akční program otištěný v Rudém právu). Vzápětí na to byl B. Šimon předsednictvem ÚV KSČ nominován jako delegát ÚV KSČ (a exponent Dubčkovy politiky) na městskou konferenci MV KSČ, kde byl zvolen do funkce prvního tajemníka Městského výboru KSČ v Praze (25.–28. 4. 1968). MV KSČ v Praze v té době představoval svým významem a vlivem – vedle proreformního vedení na ÚV KSČ a spolu s nově jmenovanou vládou (jmenována 8. dubna 1968) – druhé nejvlivnější stranické politické centrum v zemi. Od 1. 6. 1968 do května r. 1969 byl B. Šimon kandidátem předsednictva ÚV KSČ. Spolu s J. Smrkovským, Č. Císařem, Z. Mlynářem, F. Krieglem a dalšími představoval v procesu názorové diferenciacce po dubnovém plénu KSČ uvnitř strany její „progresivistický“ proud, který naléhal na důslednou realizaci obrodného procesu ve straně a státu dle přijatého Akčního programu strany, a kladl důraz na pokračování jak hospodářské reformy tak i na provádění reform v jejím řízení. Od r. 1968 do r. 1969 byl také členem předsednictva ÚV NF v Praze a členem ČNR.¹⁴

21. srpna 1968, po několika jednáních československé politické reprezentace se stranickými a vládními představiteli pěti bratrských socialistických zemí (SSSR, NDR, Polsko, Maďarsko, Bulharsko) o dalším vnitropolitickém a hospodářském vývoji v ČSSR, došlo ze strany Varšavské smlouvy k vojenské okupaci Československa. Po vojenském obsazení Prahy byl B. Ši-

13 NA, fond Šimon, inv. č. 135–138, kart. 4; Kdo je kdo v České republice 94/95, Praha 1994, s. 558.

14 NA, fond Šimon, inv. č. 32 a 33, kart. 1; tamtéž, inv. č. 242 a 266–289, kart. 7; tamtéž, inv. č. 290–330, kart. 8; tamtéž, inv. č. 413–423, kart. 10 (delegování B. Šimona na městskou konferenci KSČ v Praze v dubnu r. 1968 a blahopřejné dopisy k jeho zvolení prvním tajemníkem MV KSČ); tamtéž, inv. č. 518–522, kart. 10 (oficiální fotografie s B. Šimonem z let 1966–1968); Jech, K. – Kaplan, K. – Váchová, J.: K ekonomické reformě, s. 103–107; Šimon: Klobouk, s. 107–110; Kaplan, K.: Aparát, s. 144–149; Kural, Václav a kol.: Československo roku 1968. 1. díl: Obrodný proces. Praha 1993, s. 79n.; Vývoj politických a společenských poměrů srov. Mencl, Vojtěch a kol.: Osm měsíců pražského jara 1968, Praha 1991, s. 22–271 (zejména s. 66–74); chronologické přehledy událostí (27. 6. 1967 – 20. 12. 1970 – výběrově, vysvětlivky zkratk) srov. sborník Proměny pražského jara. Sborník studií a dokumentů o nekapitulantských postojích v československé společnosti 1968–1969 (přípr. Jindřich Pecka – Vilém Prečan). Brno 1993, s. 313–438; Čapka, F.: Dějiny zemí, s. 770–799.

mon mezi pěti čelnými proreformními politiky KSČ, kteří byli dopoledne 21. 8. zatčeni a násilně deportováni na území SSSR (A. Dubček, J. Smrkovský, O. Černík, J. Špaček a B. Šimon). 23.–26. 8. 1968 byl československou vládní delegací za účasti těchto deportovaných politiků, prezidenta ČSSR L. Svobody a dalších představitelů strany a vlády podepsán tzv. Moskevský protokol, který se stal směrodatným východiskem pro další bezprostřední vnitropolitický vývoj Československa po 31. srpnu 1968.¹⁵

V posrpnovém vývoji dění a politiky se stranická městská organizace od počátku aktivně spolupodílela na stabilizaci poměrů v Praze i na přípravách XIV. mimořádného sjezdu KSČ (22. 8. 1968, tzv. Vysočanský sjezd KSČ podle místa konání v závodech ČKD ve Vysočanech). I v podmínkách po podpisu Moskevského protokolu zůstával B. Šimon spolu s MV KSČ na proreformních pozicích. Ve stávajících poměrech toto stanovisko vycházelo z přesvědčení, že lze realizovat reformní polednovou, Dubčekem reprezentovanou linii politicko-hospodářského vývoje společnosti v podmínkách, které by odpovídaly dané politické situaci, tj. v podmínkách po vojenském zásahu, kodifikovaných mj. v Moskevském protokolu a v resultátech v předchozích a v následujících (posrpnových) jednáních československé politické reprezentace se sovětskou stranou o dalším vnitropolitickém a hospodářském vývoji Československa. Ještě na počátku listopadu r. 1968 byl B. Šimon jako první československý politický a stranický funkcionář vyslán na oficiální návštěvu listopadových oslav 51. výročí VŘSR v Moskvě. Pokračující nátlak ze strany SSSR, spojený s aktivizací konzervativních sil v KSČ, a také s prvními personálními výměnami na čelných místech v ústředních politických organizacích státu (odchod F. Kriegela z ÚV NF) po srpnových událostech, nakonec vedly k tomu, že po listopadovém zasedání ÚV KSČ (14. – 17. 11. 1968 v Praze) nabídl 18. 11. 1968 Šimon A. Dubčekovi svou rezignaci na funkci v MV KSČ spolu s celým předsednictvem MV KSČ.¹⁶

15 Šimon, Bohumil: Takoví jsme byli. In: Srpen 1968. Praha 1990, s. 169–196; Šilhán, Věněk: XIV. mimořádný – „vysočanský“ – sjezd KSČ, s. 117–167; Šimon, B.: Klobouk, s. 111–129; Mencil, V. a kol.: Osm měsíců, s. 144–205; Kural, V. a kol.: Československo roku 1968, 1 díl, s. 111–207; Macek, J. a kol.: Sedm pražských dnů. 21. srpen – 27. srpen 1968. Dokumentace. Praha 1990, 406 s.; Pecka, J. – Prečan, V.: Proměny Pražského jara, Brno 1993, 446 s.; NA, fond Šimon, inv. č. 331–350, kart. 8; tamtéž, inv. č. 539, kart. 10 (Litera, Jaromír – Šilhán, Věněk – Stehlík, Josef: O Vysočanském sjezdu. Praha 2001, 29 s.) a inv. č. 424, 427, 428.

16 NA, fond Šimon, inv. č. 351–360, kart. 9; tamtéž, inv. č. 244, kart. 7 a inv. č. 362, kart. 9 (účast B. Šimona na oslavách 51. výročí VŘSR v Moskvě r. 1968); tamtéž, inv. č. 425, kart. 10 (korespondence B. Šimona s A. Dubčekem – resignace B. Šimona) a inv. č. 515–516, 523–524, 529–530 (fotografie); Šimon, B.: Klobouk, s. 130–145; Mencil, V. a kol.: Československo roku 1968, 2. díl: Počátky normalizace, Praha 1993, 134 s.; Mencil, V. a kol.: Osm měsíců, s. 206–227.

Ve funkci prvního tajemníka MV KSČ B. Šimon setrval až do počátku června r. 1969 a aktivně na tomto místě pokračoval v politické činnosti; mj. se zúčastnil i oficiálních jednání městských stranických výborů Prahy a Moskvy na obnově dohody o dlouhodobé spolupráci (od ledna 1969). Když pod nátlakem aktuální situace ve státě odstoupil A. Dubček z funkce prvního tajemníka ÚV KSČ (17. 4. 1969) a do této funkce byl místo A. Dubčeka zvolen G. Husák, byl B. Šimon 2. 6. 1969 nucen s celým předsednictvem i se všemi tajemníky MV KSČ v Praze na mimořádném plenárním zasedání MV v Praze ze své funkce odstoupit. Na jeho místo byl schválen O. Matějka, dosavadní vedoucí tajemník OV KSČ Praha 9. I ten však byl po dalším přitvrzení normalizačního kursu politického, stranického a státního vedení o něco později nahrazen A. Kapkem. Nástupem G. Husáka do čela KSČ v r. 1969 započala tvrdá éra normalizace, spojená zejména v sedmdesátých letech se systematickými personálními čistkami ve stranických, státních a společenských orgánech, s radikálním přehodnocováním polednové politiky KSČ a posléze i s opakovanou občanskou perzekucí jejích reformních zastánců a představitelů a dalších opozičních kritiků režimu.¹⁷

B. Šimon byl po svém odvolání z MV KSČ pověřen prací na dlouhodobém programu strany (příprava podkladů pro úsek národního hospodářství) a po jejich vyhotovení byl v srpnu r. 1969 oficiálně ustanoven zpravodajem výboru ke zprávě Nejvyššího kontrolního úřadu České národní rady; v září byl uvolněn usnesením sekretariátu ÚV KSČ z aparátu ÚV a v listopadu r. 1969 schválil G. Husák jeho pracovní zařazení do Státního ústavu pro rekonstrukce památkových měst a objektů v Praze (SÚRPMO). Od ledna r. 1970 bylo Šimonovo působení na MV KSČ v souvislosti s vysočanským sjezdem KSČ v srpnu r. 1968 zpětně přešetřováno Ústřední kontrolní a revizní komisí KSČ (ÚKRK, pod vedením M. Jakeše). B. Šimon byl v březnu r. 1970 vyloučen z řad KSČ navzdory svým opakovaným odvoláním proti tomuto vyloučení. Kromě jiného byl také zbaven poslaneckého mandátu v ČNR, byla mu zakázána publikační činnost v hromadných sdělovacích prostředcích, pedagogická činnost, a ze strany krajské správy ministerstva vnitra byl činěn nátlak na jeho propuštění ze stávajícího zaměstnání v SÚRPMO, kde pracoval od listopadu r. 1969. V r. 1985 byl ze SÚRPMO propuštěn a pracoval v dělnických profesích v malešické teplárně v Praze.¹⁸

17 NA, fond Šimon, kart. 1, tamtéž, inv. č. 361, a 363–401, kart. 9; tamtéž, inv. č. 426 a 429–434, kart. 10 (odvolání B. Šimona z funkce I. tajemníka MV KSČ); Mencl, V. a kol.: Československo, 2. díl, s. 69n.; Jech, K. – Kaplan, K. – Váchová, J.: K ekonomické reformě, s. 106–110; Šimon: Klobouk, s. 146–161.

Jako vnitřně přesvědčený komunista B. Šimon spolupodepsal – ještě spolu s dalšími, normalizačním režimem diskriminovanými bývalými členy ÚV KSČ (Jiřím Hájkem, Vladimírem Kadlecem, Ivanem Málkem, Karlem Kosíkem, Zdeňkem Mlynářem a Václavem Slavíkem) – v r. 1976 dopis Konferenci komunistických a dělnických stran Evropy v Berlíně. V sedmdesátých letech opakovaná občanská persekuce B. Šimona a jeho rodiny i příbuzných ze strany StB a ministerstva vnitra natolik zesílila, že posléze připojil v r. 1977 svůj podpis i pod prohlášení Charty 77.¹⁹ Šimon se po celou dobu 70. a 80. let stýkal i s bývalými politickými představiteli a soupeřícími obrodného procesu z r. 1968, kteří přešli do disentu (např. Z. Mlynář, ke kterému měl Šimon osobní vazby, Věněk Šilhán, Jaromír Litera a další); B. Šimon byl také spoluzakladatelem a místopředsedou Obrody.²⁰

Jako bývalý funkcionář KSČ a v roce 1968 aktivní a později proskribovaný politik byl B. Šimon mezi prvními osobami, kterých se týkala politická a občanská rehabilitace v r. 1990. Kromě toho od r. 1991 spolupracoval s Komisí vlády ČSFR pro analýzu událostí let 1967–1970 a po ukončení její činnosti se stal v roce 1992 zakládajícím členem Nadace Pražské jaro 1968; rovněž se autorsky spolupodílel na některých výzkumných, historicky zaměřených projektech týkajících se vývoje v Československu v letech 1945–1967 (spolupráce s Karlem Kaplanem). Jako svědek byl opakovaně předvoláván také ve věcech vyšetřování činnosti některých bývalých funkcionářů KSČ a událostí r. 1968 (Úřad federálního ministerstva vnitra pro vyšetřování protiústavní činnosti, Úřad dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Městský soud pro Prahu 2).²¹

18 NA, fond Šimon, inv. č. 33, kart. 1 (nástin vlastního životopisu z 20. 1. 1977); tamtéž, inv. č. 435–465, kart. 10; Šimon, B.: Klobouk, s. 160–165.

19 Fond B. Šimona, uložený v NA, obsahuje v Šimonem podepsaných kopiích jak znění dopisu berlínské konferenci, tak i jeho osobní prohlášení k podpisu Charty 77 z února 1977, ve kterém svůj podpis a postoj k Chartě 77 vysvětluje a odůvodňuje. Ve svém životopisu pro SÚRPMO z 20. 1. 1977 Šimon zmiňuje ještě další korespondenci obdobného typu, kterou podepsal, jako byl dopis berlínské konferenci v r. 1976, uložený v jeho fondu v NA. Další zmiňovaná korespondence však v jeho fondu v NA není doložena.

20 NA, fond Šimon, inv. č. 33, kart. 1; inv. č. 449–460 a 537, kart. 10; Šimon, B.: Klobouk, s. 167–168; tamtéž, předmluva Z. Mlynáře: Místo úvodu, s. 5–16; Šimon, Bohumil (rozhovor), Klobouk od Brežněva, Reflex, 1999, č. 33, s. 20. Zde je třeba podotknout, že ani stávající fond B. Šimona, uložený v NA, právě tak jako jeho citovaná kniha vzpomínek, nepodává – až na naprosté jednotliviny nebo xerokopie článků, napsaných nebo uveřejněných B. Šimonem v disentu nebo publikovaných v zahraničních časopisech a v denním tisku – žádné další bližší informace o Šimonových aktivitách a o jeho názorech a postojích v době, kdy působil po podpisu Charty 77 v disentu.

21 NA, fond Šimon, inv. č. 470, 473–476, 481, 489–490 a 510, kart. 10.

Ve Státním ústavu pro rekonstrukce památkových měst a objektů v Praze (SÚRPMO), kde pracoval B. Šimon od listopadu r. 1969 do r. 1984/1985 jako vědecká síla ve studijním kabinetu ústavu na projektech ústavu, které se týkaly především výzkumných, studijních a realizačních otázek regenerace městských historických center Čech, Moravy a Slezska. Spolupracoval zde především na projektech zpracovávajících vytvoření a využití stávajících komunikací pro pěší a cyklistický provoz (Pěší provoz ve městě, 1982, Cyklistické stezky v zastavěném území sídel a ve volné krajině, 1983–1985), a na projektu modernizace bytového fondu v historických jádrech měst, kde zpracovával jeho ekonomickou část (1972–1974). Spoluorganizoval celostátní sympozia a konference ke zpracovávaným projektům, podílel se na prezentaci výsledků činnosti SÚRPMO v praxi včetně navazování oficiálních mezinárodních vztahů a spolupráce, vypracovával podklady pro vedení ústavu a oponentské posudky, a samostatně publikoval v odborném tisku a časopisech (Čs. architekt a další).²²

Léta strávená v SÚRPMO charakterizoval B. Šimon ve svém životopisu z 20. ledna r. 1977, tedy těsně před podpisem svého prohlášení k podpisu Charty 77, takto: „...léta zde strávená počítám zejména z pracovního hlediska za nejšťastnější ve svém životě. Všechny moje práce dosáhly společenského uznání a ocenění – zejména například rozsáhlá studie „O ekonomické efektivnosti modernizace bytového fondu a rekonstrukci památkových objektů pro bydlení“ a další velká studie, ústící v ČSN „O zřizování komunikací pro pěší“. Jsem, byť anonymně, publicisticky činný a kdykoliv bylo třeba, plnil jsem podle svých možností četné úkoly nad rámec pracovního úvazku. Jsem členem ROH, SČSP, ČSVTS, udržuji přátelství z minulosti s řadou členů KSČ, komunisticky cítím, myslím a jednám, chtěl bych svůj aktivní život dožít jako platný člen socialistické společnosti a v klimatu této nejvyšší známé formě společenské organizace odpovídajícím.“²³

V r. 1990, kdy byl SÚRPMO ustaven rozhodnutím rady NVP z 21. 6. 1990 státním podnikem, byl 17. 7. 1990 na prvním zasedání dozorčí rady s.p. SÚRPMO B. Šimon, v té době rovněž poslanec a konzultant vedení ústavu, zvo-

22 Podrobný chronologický soupis všech jeho prací pro SÚRPMO od r. 1969 do r. 1985 (včetně bibliografie) je uložen v jeho fondu v NA. V NA je rovněž v jeho fondu uložena maketa publikace „Pěší provoz ve městě“ z r. 1982 s bohatým fotografickým doprovodem a text s vyznačeným grafickým provedením publikace. Maketa obsahuje celkem přes 330 ks černobílých pozitivních autorských fotografií (renomovaní fotografové, kteří se na publikaci podíleli srov. rejstřík osobní). Jak Šimon uvádí, po svém odchodu ze SÚRPMO r. 1985 část osobních studijních materiálů a dokumentace k realizovaným projektům SÚRPMO sám zlikvidoval.

23 NA, fond Šimon, inv. č. 33, kart. 1 (nástin životopisu z 20. 1. 1977, s. 9).

len předsedou dozorčí rady SÚRPMO. Ve druhé polovině devadesátých let se B. Šimon se svými bývalými spolupracovníky a kolegy ze SÚRPMO aktivně podílel na práci odborné kulturní komise ÚVV ČSSD jako člen jejího pracovního týmu pro komplex kulturního dědictví ČSR. Komise se po zániku SÚRPMO dále zabývala problematikou památkové ochrany a rozvoje historických sídel Čech, Moravy a Slezska ve změněných společenskopolitických podmínkách pod patronátem České sociálně-demokratické strany (SHS ČMH – Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska a průřezová komise kulturní komise... ÚV ČSSD).²⁴

Od ledna r. 1990 B. Šimon také znovu vstoupil – jako bývalý protagonista a politik z roku 1968 a pozdější člen disentu – na veřejnou a společenskou scénu znovu, i když v méně exponované pozici: stal se známým především díky svým opakovaným uveřejňovaným vzpomínkám na rok 1968 a díky svým blízkým přátelským vazbám, které si zachoval po celou dobu k Alexandrovi Dubčekovi. Dočteme se to nejen v jeho knize vzpomínek „Klobouk od Brežněva“; v NA jsou v jeho fondu doloženy k tomuto přátelství (spojenému posléze znovu s další Šimonovou veřejnou činností po r. 1990, a zejména po r. 1996, kdy A. Dubček zemřel) i četné písemnosti, ať už jsou to materiály z období, kdy Šimon natáčel se slovenským studiem ALEF v letech 1994–1998 film o A. Dubčekovi, Šimonova spolupráce s Nadací A. Dubčeka, která vznikla na Slovensku v r. 1996, nebo nenápadné a ve fondu NA přímo nedatované materiály k natáčení dokumentární trilogie ČT „Přerušené jaro“ Jefima Fištejna, Šimona Pánka a Milana Maryšky. Ve fondu jsou rovněž pozvánky na konference související s A. Dubčekem a rokem 1968, pozvánky na Šimonovy vzpomínkové besedy a rozhovory s redaktory společenských nezávislých časopisů, a drobná složka dokumentačních materiálů k A. Dubčekovi. B. Šimon přispíval po r. 1990 autorsky rovněž do některých vzpomínkově zaměřených publikací k r. 1968 nebo znovu publikoval své rozhovory či vzpomínky vydané během let normalizace v exilové literatuře. Dále je zde k dispozici téměř vyčerpávající vlastní bibliografie Šimonovy publikační činnosti z let 1960–2002 a některé jeho další literární práce, které se nevážou přímo k politickému a společenskému dění.²⁵

24 NA, fond Šimon, inv. č. 205 a 217–228, kart. 5; inv. č. 500–507, kart. 10.

25 NA, fond Šimon, inv. č. 83–89, kart. 10 (vlastní bibliografie a soupisy literární a publicistické činnosti); inv. č. 90–94, kart. 1 a inv. č. 469, 477, 513, kart. 10 (různé literární příspěvky a samizdaty); tamtéž, inv. č. 95–99 (Klobouk od Brežněva); kart. 1; inv. č. 467–468, 471–472, 494–495, 497–499, 511–512, kart. 10 (rozhovory a vzpomínkové besedy); tamtéž, inv. č. 480, 482–488, 492–493, 496, 508–509 (vzpomínky na A. Dubčeka, dokumentace a účast B. Šimona na památkových akcích k A. Dubčekovi), inv. č. 482–488, 531 (spolupráce B. Šimona se studiem

Poslední publikovanou Šimonovou rozsáhlejší prací byla – kromě vzpomínkové knížky „Klobouk od Brežněva“ (vydalo ji nakladatelství Periskop v r. 1997), do které vešla velká část jeho dřívějších porůznu publikovaných vzpomínek na jeho politickou dráhu – kniha „V klínu modrých hor“, kterou vydalo rok před Šimonovou smrtí nakladatelství MMM v Praze (v r. 2002). Obsahuje Šimonovy osobní vzpomínky na jihočeský region, ve kterém se narodil a prožil tam dětství i mládí, i jeho postřehy, které načerpal během svého života z dění až do r. 2002; i v této vzpomínkové knize najdeme části, které vznikaly nebo byly publikovány Šimonem již v dřívějších obdobích (po r. 1980). Nejen v těchto dvou vzpomínkových knihách se B. Šimon netají místy až břitkou kritikou a sarkastickým pohledem na poměry, které popisuje – a to i po r. 1990.²⁶

Osobní fond B. Šimona v Národním archivu obsahuje několik tématických obsahových celků archivního materiálu a dokumentace, které odpovídají obvyklému třídícímu schématu tohoto materiálu.

Životopisné materiály z let 1933–2003 zahrnují občanské a cestovní doklady, a zájmové průkazy původce fondu, kádrové spisy ze SÚRPMO, jeho funkční a platová stranické zařazení v tomto ústavu z let 1969–1986, a doklady o úmrtí B. Šimona, které předala do NA jeho rodina v r. 2005.

Přehled o celkovém literárně publicistickém dílu B. Šimona podávají jím vypracované kompletní bibliografie a dílčí pracovní soupisy, doložené ve fondu jak v originálním Šimonově vypracování, tak v xerokopiích. Fond obsahuje také část Šimonových autorských, literárních děl (hlavně vzpomínkového charakteru) převážně nedatovaných textů ve strojopisné podobě, které vznikaly v letech 1969–2002, včetně kompletních rukopisů jeho dvou vzpomínkových knih, vydaných v r. 1997 a 2002, do kterých vešla většína Šimonových autorských textů z doby před rokem 1989, předaných do NA. Součástí písemností ze SÚRPMO jsou texty Šimonových příspěvků („úvodníku“) otištěné v letech 1986 a 1987 v časopisu Čs. architekt. V 90. letech 20. století se B. Šimon autorsky podílel také na výzkumných projektech historických ústavů AV ČR, zaměřených na analýzu vývoje československé společnosti po r. 1948 a na události let 1968–1969.

ALEF), inv. č. 514 a 532 (spolupráce s ČT 1); inv. č. 48 a 50, kart. 1; inv. č. 458, 461, 467, 494 a 540, kart. 10 (dokumenty a korespondence B. Šimona ke Z. Mlynářovi a ke kontaktům s disentem po r. 1990).

26 Rukopis, korektury i přípravné a dokumentační materiály ke vzniku obou knih a jejich částí jsou spolu s dalšími Šimonovými rukopisy, strojopisy a korespondencí rovněž uloženy ve fondu B. Šimona v NA.

Nejrozsáhlejším celkem v Šimonově fondu v NA jsou materiály z jeho veřejné a politické činnosti z let 1947–2003 (kartony 1 a 4–10). Materiál je seříděn chronologicky a zachovává celky, které předtřídil jejich původce před zamýšleným předáním do NA. Materiály pokrývají jednotlivé roky velmi nerovnoměrně, nejobsažnější je část materiálů z let 1967–1969 (kart 8 a 9).

Zajímavé složky obsahuje konvolut písemností (korespondence, dokumentace, vlastní práce k tématu) k Šimonově studiu na Vysoké škole ekonomické v Praze v letech 1960–1967, kde obhájil titul docenta ekonomie prací zabývající se zkrácením pracovní doby resp. pětidenního pracovního týdnu v Československu (do praxe vstoupil pětidenní pracovní týden v r. 1968). V rukopisech a strojopisech (koncepty, korektury, výtisky) datovaných před rokem 1966 jsou ve fondu doloženy také Šimonem nepodepsané ale jím připravené texty projevů, analýz atd., zpracovávaných dle jeho vlastního vyjádření pro výše postavené funkcionáře KSČ k různým příležitostem. Z pozdějších let (1968–1969) to je kromě Šimonových strojopisných nebo rukopisných textů především tisková dokumentace k politické činnosti B. Šimona v denním a periodickém tisku (výstřížkový archiv, případně samostatné výtisky denního a periodického tisku), a související informační (cyklostylované) materiály pro vnitřní potřebu především vedení KSČ, vydávané některými jejími organizačními složkami. Součástí materiálů jsou rovněž Šimonovy aktuální rozhovory připravené v písemné podobě pro dobový aktuální tisk a další média a převážně dokumentační materiály a korespondence k A. Dubčekovi, jehož byl Šimon přítel a spolupracovník. Fond B. Šimona v NA programově neobsahuje, až na naprosté jednotliviny, téměř vůbec žádné písemnosti, které vznikaly a byly rozšiřovány v rámci okruhu Charty 77 a dalších disidentských kruhů. Šimon byl v disentu aktivně zapojen od r. 1977 a stal se – patrně v intencích své činnosti a kontaktů – také místopředsedou Obrody. Z těchto písemností najdeme ve fondu pouze průklep jednoho dopisu bývalých členů ÚV KSČ z 25. 6. 1976, adresovaný berlínské konferenci komunistických a dělnických stran, a prohlášení B. Šimona k podpisu Charty 77 z února r. 1977.

Jednotliviny oficiální korespondence z let 1947–1961 byly chronologicky začleněny do materiálů z veřejné činnosti z let 1947–1965 (kart. 7); konvolut oficiální korespondence (odeslané i přijaté) z let 1961–1969 byl pořadatelkou fondu sjednocen, chronologicky seřazen a zařazen jako tématická podskupina k materiálům z veřejné činnosti původce fondu z období let 1966–1969 (kart. 10). Oficiální korespondence z let 1970–2003 byla ponechána v chronologicky seřazených materiálech z veřejné činnosti původce fondu v těch-

to letech, neboť tyto výběrové materiály výrazně doplňuje tak, jak je předal původce fondu resp. jeho rodina do NA v roce 2005. Zejména ze 70.–80. let 20. století původce fondu ponechal v předaném materiálu pouze na sebe adresované policejní obsílky nebo průvodní dopisy z přijaté i odeslané korespondence bez přiložených příloh. Oficiální korespondence z 90. let dokumentuje Šimonovo zapojení do polistopadového veřejného, společenského a politického života této doby.

Samostatný celek ve fondu B. Šimona představují materiály, spojené s pracovním působením B. Šimona v SÚRPMO Praha z let 1970–2000. V samostatném kartonu je uložena patrně obsahově kompletní maketa publikace SÚRPMO „Pěší provoz ve městě“ s autorskými fotografiemi a textem z r. 1982 (kart. 6), bohatá na fotografický doprovod textové části publikace s celkem 330 ks autorských fotografií některých význačných fotografů své doby (srov. rejstřík osob a zeměpisný). Patrně neúplné jsou materiály z let 1986–1990 z Šimonovy práce na projektu „Cyklistické stezky v zastavěném území sídel a ve volné krajině“. Zlomek materiálů z let 1986–1987 se váže k projektu SÚRPMO „Centrální městské zóny“. Celek doplňuje v malé míře agenda a dokumentace SÚRPMO, na které se Šimon podílel (kart. 4–5). Osobní spis B. Šimona ze SÚRPMO byl pořadatelkou fondu vzhledem k charakteristice obsahu vřazen do životopisných materiálů původce fondu. Na Šimonovu praxi v SÚRPMO Praha navázala jeho činnost v Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska a jeho následná práce v týmu pro kulturní dědictví při odborné komisi ÚVV ČSSD ve druhé polovině devadesátých let 20. století, z jejíž činnosti najdeme ve fondu v NA patrně neúplnou složku některých koncepčních a programových materiálů, které v komisi vznikly v letech 1999–2002 (kart. 10).

Nevelké jsou ostatní ilustrační a fotografické materiály ve fondu, které se vztahují k původci fondu, resp. pocházejí z jeho veřejné činnosti; některé fotografie byly původcem popsány, část určila pořadatelka fondu z dostupných pramenů ve fondu (časopisy, kniha), zbytek je neurčený. Je to několik desítek černobílých pozitivních fotografií (výjimečně negativy), především spjatých s Šimonovou veřejnou a politickou činností v 60. letech 20. století. Několik malých souborů oficiálních fotografií obsahuje přes 50 ks fotografií ze Šimonových oficiálních cest do zahraničí (SSSR, Maďarsko, Rakousko), dále se vyskytují většinou blíže nepopsané a nedatované fotografie z jednání delegací, a několik – rovněž nepopsaných a nedatovaných skupinových fotografií s B. Šimonem. Výjimečně přicházejí neoficiální (anonymní) dokumentační fotografie z let 1967–1969 a několik málo fotografií z doby, kdy Šimon natáčel filmy o A. Dubčekovi. Šimonovu rodinu prezentuje jediná skupino-

vá fotografie z r. 1939. Část fotografií byla použita jako obrazový doprovod ke vzpomínkovým rozhovorům B. Šimona v časopisech anebo jako obrazová příloha v jeho knize Klobouk od Brežněva. Výjimku zde tvoří bohatý výše zmiňovaný fotografický doprovod makety publikace SÚRPMO „Pěší provoz ve městě“. Tyto fotografie byly pořadatelkou fondu zaevidovány jednotlivě s udáním rozměrů, pokud na nich byl uveden název fotografovaného místa (města), je název odkázán do rejstříku zeměpisného.